

Projekt
Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Siemiatycze
z dnia

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA SIEMIATYCZE
NA LATA 2023-2030

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	7
1. PODSTAWY PRAWNE.....	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	9
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	18
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	18
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	18
3. DEMOGRAFIA	19
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	22
6. GOSPODARKA.....	23
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	24
8. EDUKACJA I KULTURA	26
9. OCHRONA ZDROWIA.....	30
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	32
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	36
12. POMOC SPOŁECZNA.....	39
13. BEZROBOCIE	53
14. BEZDOMNOŚĆ.....	57
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	58
16. SYTUACJA DZIECKA.....	64
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	67
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	74
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	75
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	77
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	81
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	90
III. PROGRAMOWANIE	94
1. WIZJA I MISJA.....	94
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	94
3. PROGNOZA ZMIAN	104
4. RAMY FINANSOWE.....	107
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	107
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	109
7. PROGRAMY I PROJEKTY	110
UWAGI KOŃCOWE.....	111

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze został przygotowany na lata 2023-2030. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Koordinowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 powierzono Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach. Zadaniem zespołu, który współpracował z Dyrektorem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Miasta Siemiatycze do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronach internetowych Urzędu Miasta i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej informację o przystąpieniu Samorządu Gminy Miejskiej Siemiatycze do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”, zapraszając zarazem mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12

marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście i identyfikuje problemy społeczne, a także zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące **sytuacji społecznej w mieście, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka**.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy miasta oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 85% kobiet i 15% mężczyzn. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat (32%). Kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (23%), 26-35 lat (20%) oraz 56-65 lat (18%). Osoby w wieku powyżej 65 lat reprezentowane były przez 5% respondentów, zaś 2% ankietowanych nie określiło swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 95% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego, natomiast 5% respondentów stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w mieście, to 53% wszystkich respondentów mieszka na terenie miasta Siemiatycze od urodzenia, a 47% uczestników badania zamieszkuje w mieście od 5 do 47 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w mieście oraz problemów, jakie dotyczą jego mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
40	kobiety (85%)	26-35 lat (20%)	od urodzenia (53%)	średnie (5%)
		36-45 lat (23%)		
	mężczyźni (15%)	46-55 lat (32%)	od 5 do 47 lat (47%)	wyższe (95%)
		56-65 lat (18%)		
		pow. 65 lat (5%)		
		brak deklaracji (2%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 46 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 85% kobiet i 13% mężczyzn, natomiast 2%

ankietowanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (35%), 36-45 lat i 56-65 lat (po 22%) oraz 26-35 lat (17%). Mniej licznie reprezentowana była grupa osób w wieku powyżej 65. roku życia (4%). Osoby w wieku poniżej 25 lat nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
46	kobiety (85%)	26-35 lat (17%)	od urodzenia (55%)	zasadnicze zawodowe (4%)
		36-45 lat (22%)		średnie (12%)
	mężczyźni (13%)	46-55 lat (35%)	od 5 do 42 lat (30%)	wyższe (80%)
		56-65 lat (22%)	brak deklaracji (15%)	brak deklaracji (4%)
	brak deklaracji (2%)	pow. 65 lat (4%)		

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 2 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta Siemiatycze.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2022 r. poz. 1577);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843)
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019 poz. 2014).
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych (Dz.U. 109 poz 1818)
- uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 wskazuje problemy społeczne występujące w mieście, których niwelowanie lub rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych. Strategia prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym, a jej realizacja pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu

działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykrzysową”.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2022-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki

zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Proces przygotowania Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego obejmował opracowanie dwóch dokumentów:

- Diagnozy strategicznej województwa podlaskiego – szeroko zakrojonej analizy sytuacji województwa w kontekście krajowym i międzynarodowym, podejmującej również zagadnienia zróżnicowań wewnątrz regionu;
- Syntezy diagnozy strategicznej (wnioski z diagnozy, czyli charakterystyka województwa w trzech obszarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowym).

W oparciu o m.in. powyższe dokumenty powstała analiza SWOT, a następnie niżej przedstawione cele strategiczne oraz służące ich realizacji cele operacyjne:

Cel strategiczny 1: Dynamiczna gospodarka.

Cele operacyjne:

- 1.1. Przemysły przyszłości,
- 1.2. Podlaski system otwartych innowacji,
- 1.3. Lokalna przedsiębiorczość,
- 1.4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego,
- 1.5. E-podlaskie.

Cel strategiczny 2: Zasobni mieszkańcy.

Cele operacyjne:

- 2.1. Kompetentni mieszkańcy,
- 2.2. Aktywni mieszkańcy,
- 2.3. Przestrzeń wysokiej jakości.

Cel strategiczny 3: Partnerski region.

Cele operacyjne:

- 3.1. Dobre zarządzanie,
- 3.2. Kapitał społeczny,
- 3.3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne,
- 3.4. Gościnny region.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030

Dokument jest narzędziem wspierania pozytywnych zmian w województwie podlaskim i reagowania na przemiany dokonujące się w społeczeństwie. Jego celem jest zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom i grupom społecznym oraz stałe i efektywne dostarczanie profesjonalnych rozwiązań umożliwiających zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych, w oparciu o posiadaną wiedzę i zdobyte doświadczenie kadr oraz wysoki poziom integracji społecznej.

Istotnym założeniem Strategii jest zwrot z prymatu działań interwencyjnych w kierunku inicjatyw o charakterze profilaktycznym, których celem jest aktywizacja osób i rodzin, wzmacnianie ich samodzielności oraz poprawa jakości życia. Misją Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030 jest: „Stworzenie mieszkańcom województwa podlaskiego możliwości integracji, wypełniania ról społecznych, równego dostępu do wszelkich praw, zasobów, dóbr i usług podnoszących jakość życia”, zaś wizja rozwoju, to: „silna rodzina – rozwinięty kapitał społeczny – aktywni mieszkańcy”.

Na podstawie przeprowadzonej analizy uwzględniającej sytuację społeczno-demograficzną regionu, wyniki diagnozy obszarów polityki społecznej oraz kierunki wyznaczone w aktualnie obowiązujących dokumentach strategicznych na poziomie województwa podlaskiego i kraju dokonano szczegółowego podziału obszarów strategicznych. W odniesieniu do nich zostały sformułowane cele strategiczne i kierunki działania:

I OBSZAR STRATEGICZNY – Pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny: Włączenie społeczne oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin:

- 1.1. Ograniczanie skali zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego osób i rodzin,
- 1.2. Rozwój aktywnych form pomocy i integracji społecznej osób i rodzin,
- 1.3. Wzmocnienie funkcjonowania systemu pomocy środowiskowej,
- 1.4. Wspieranie rozwoju kadr w obszarze pomocy społecznej,
- 1.5. Współpraca międzysektorowa w obszarze polityki społecznej,
- 1.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej,
- 1.7. Diagnozowanie problemów społecznych w regionie.

II OBSZAR STRATEGICZNY – Rodzina i dziecko.

Cel strategiczny: Wzmocnienie funkcjonowania rodzin i systemu pieczy zastępczej:

- 2.1. Rozwój systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem,
- 2.2. Wspieranie systemu pieczy zastępczej.

III OBSZAR STRATEGICZNY – Osoby z niepełnosprawnościami.

Cel strategiczny: Poprawa warunków życia osób z niepełnosprawnościami w sferze społecznej i zawodowej:

- 3.1. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu,
- 3.2. Wzrost zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

IV OBSZAR STRATEGICZNY – Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

- 4.1. Rozwój systemu profilaktyki uzależnień,
- 4.2. Wzmacnianie procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin,
- 4.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 4.4. Wzmocnienie kompetencji kadr działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V OBSZAR STRATEGICZNY – Polityka senioralna.

Cel strategiczny: Wzmocnienie jakości życia osób starszych:

- 5.1. Poprawa dostępności usług społecznych, kulturalnych i edukacyjnych skierowanych do osób starszych,
- 5.2. Rozwój profilaktyki i bezpieczeństwa osób starszych,
- 5.3. Wspieranie aktywności społecznej i obywatelskiej seniorów.

VI OBSZAR STRATEGICZNY – Usługi społeczne i deinstytucjonalizacja.

Cel strategiczny: Rozwój usług społecznych i deinstytucjonalizacja systemu pomocy społecznej:

- 6.1. Rozwój systemu środowiskowego wsparcia i dostępu do usług społecznych,
- 6.2. Rozwój usług społecznych na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- 6.3. Rozwój systemu wsparcia rodzin z osobami niesamodzielnymi oraz ich nieformalnych opiekunów,

6.4. Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego,

6.5. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej,

6.6. Zwiększenie roli sektora ekonomii społecznej i solidarnej w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych.

VII OBSZAR STRATEGICZNY – Ekonomia społeczna i solidarna.

Cel strategiczny: Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej:

7.1. Promocja ekonomii społecznej i solidarnej,

7.2. Wsparcie działających przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej oraz tworzenie nowych,

7.3. Wzmocnienie systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Siemiatyckim na lata 2021-2030

Konstruując dokument przeprowadzono diagnozę, która pozwoliła nie tylko poznać, z jakimi problemami borykają się mieszkańcy powiatu, ale także określić, które z nich są najbardziej istotne i wymagają najszybszej interwencji ze strony instytucji publicznych, przy wsparciu drugiego i trzeciego sektora. Po przeprowadzeniu analizy wyników diagnozy strategicznej wyodrębnione zostały następujące obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w powiecie: wspieranie rodzin, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie osób niepełnosprawnych i osób starszych. W odniesieniu do priorytetowych obszarów polityki społecznej zostały sformułowane poniżej przedstawione cele strategiczne i szczegółowe:

Cel strategiczny nr I: Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w powiecie siemiatyckim.

I.1. Minimalizowanie zjawiska ubóstwa w powiecie siemiatyckim.

I.2. Stworzenie systemu pomocy skoncentrowanej na osobach i rodzinach dotkniętych ubóstwem w powiecie siemiatyckim.

I.3. Tworzenie warunków do wychodzenia z bezdomności i przeciwdziałania utrwalaniu się stanu ubóstwa powiecie siemiatyckim.

Cel strategiczny nr II: Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców powiatu siemiatyckiego.

II.1. Integracja, reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, przeciwdziałanie skutkom bezrobocia oraz wykluczeniu społecznemu.

II.2. Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków.

Cel strategiczny nr III: Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie siemiatyckim.

III.1. Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

III.2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

III.3. Zwiększenie zaangażowania społeczności w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Cel strategiczny nr IV: Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w powiecie siemiatyckim.

IV.1. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w powiecie siemiatyckim.

IV.2. Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w powiecie siemiatyckim.

Cel strategiczny nr V: Wspieranie rodzin i dzieci w powiecie siemiatyckim.

V.1. Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

V.2. Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przezwyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Siemiatycze to gmina miejska położona w południowej części województwa podlaskiego, w obrębie południowej części powiatu siemiatyckiego. Zajmuje obszar 36,25 km², co stanowi 2,5% powierzchni powiatu, i jest jedną z dziewięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Siemiatycze to siedziba miasta oraz gminy wiejskiej Siemiatycze, a także siedziba władz i jednostek powiatu siemiatyckiego. Obszar miasta sąsiaduje z miejscowościami przynależnymi administracyjnie do gminy wiejskiej Siemiatycze.

W ramach struktury administracyjnej terytorium miasta obejmuje swoim obszarem 8 jednostek pomocniczych – osiedli: Osiedle Nr 1, Osiedle Nr 2, Osiedle Nr 3, Osiedle Nr 4, Osiedle Nr 5, Osiedle Nr 6, Osiedle Nr 7 i Osiedle Nr 8. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką miejską jest Osiedle Nr 2 (4 935 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy Osiedle Nr 7 (173 osoby).

Na terenie miasta działają 52 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Gmina miejska Siemiatycze, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję miasta, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym badaniu ankietowym zadano mieszkańcom miasta Siemiatycze pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów miasta, czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić je bardziej przyjaznym dla mieszkańców.

Wskazując atuty miasta, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory historyczne, przyrodnicze i krajobrazowe (kompleksy leśne, zalewy). Wśród atutów wymieniono też rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną (basen, plaża miejska, bogata oferta zajęć sportowych) oraz czyste powietrze i dobry stan środowiska naturalnego. Duże znaczenie badani przywiązywali również do stałego i dynamicznego rozwoju, istniejących terenów inwestycyjnych oraz dobrze rozwiniętej infrastruktury. Wypełniający ankietę docenili także dbałość o czystość i estetykę Siemiatycz, poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich gospodarność.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron miasta najczęściej pojawiał się brak miejsc pracy. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę lokalnych zakładów mogących dać zatrudnienie oraz niskie zarobki, co przyczynia się do emigracji mieszkańców i znacznie zmniejsza szanse na pozostanie w mieście osób młodych i wykształconych. Za równie istotne kwestie ankietowani uznali niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet miasta, ograniczenia finansowe na rozwój i inwestycje, zbyt dużą odległość od większych ośrodków miejskich i rynków pracy oraz niedostatecznie rozwiniętą komunikację publiczną. Według badanych duży problem stanowi także postępujące zjawisko starzenia się społeczności lokalnej, wciąż niezadowalający stan dróg oraz zbyt duże natężenie ruchu w mieście. Wspomniano też o deficycie tanich mieszkań, braku kina i placów zabaw na niektórych osiedlach.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby miasto uczynić bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych zakładów i miejsc pracy oraz przygotowanie terenów pod strefę inwestycyjną, a także rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę miejską (modernizacja dróg, budowa obwodnicy i ciepłowni miejskiej), poprawę funkcjonowania komunikacji publicznej oraz zwiększenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych.

Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również dalszy rozwój bazy rekreacyjno-sportowej (wytyczanie ścieżek rowerowych, budowa placów zabaw i obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, uruchomienie parku linowego, organizowanie zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych), budowę kina, a także tworzenie świetlic dla dzieci i młodzieży. Wypełniający ankietę wspomnieli też o inicjowaniu skutecznych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2021 r. miasto liczyło 13 955 osób, wśród których były 7 324 kobiety, które stanowiły 52,48% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 385 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2019-2021 ogólna liczba mieszkańców miasta się zmniejszała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym

okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym malała, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy z roku na rok wzrastała.

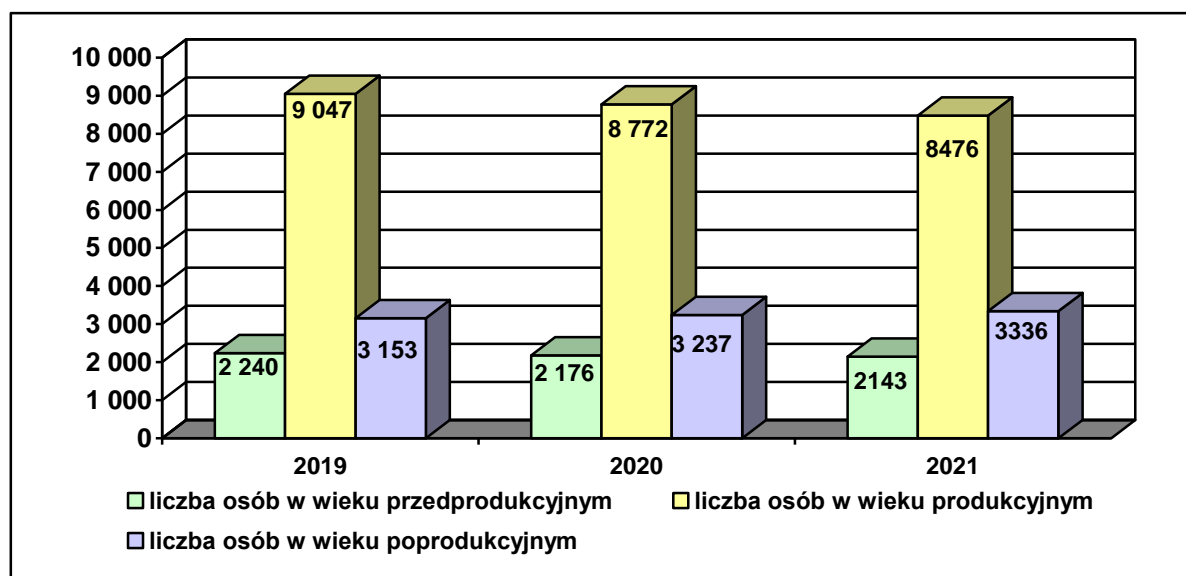
Przyrost naturalny w latach 2019-2021 ulegał wahaniom – w 2019 r. był dodatni, bowiem liczba urodzeń była nieco większa od liczby zgonów, natomiast w latach 2020-2021 był ujemny, gdyż liczba zgonów znacznie przewyższała liczbę urodzeń. Saldo migracji ludności miasta w latach 2019-2021 malało i było stale ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej miasta przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 240	2 176	2 143
liczba osób w wieku produkcyjnym	9 047	8 772	8 476
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 153	3 237	3 336
ogółem	14 440	14 185	13 955

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2019-2021

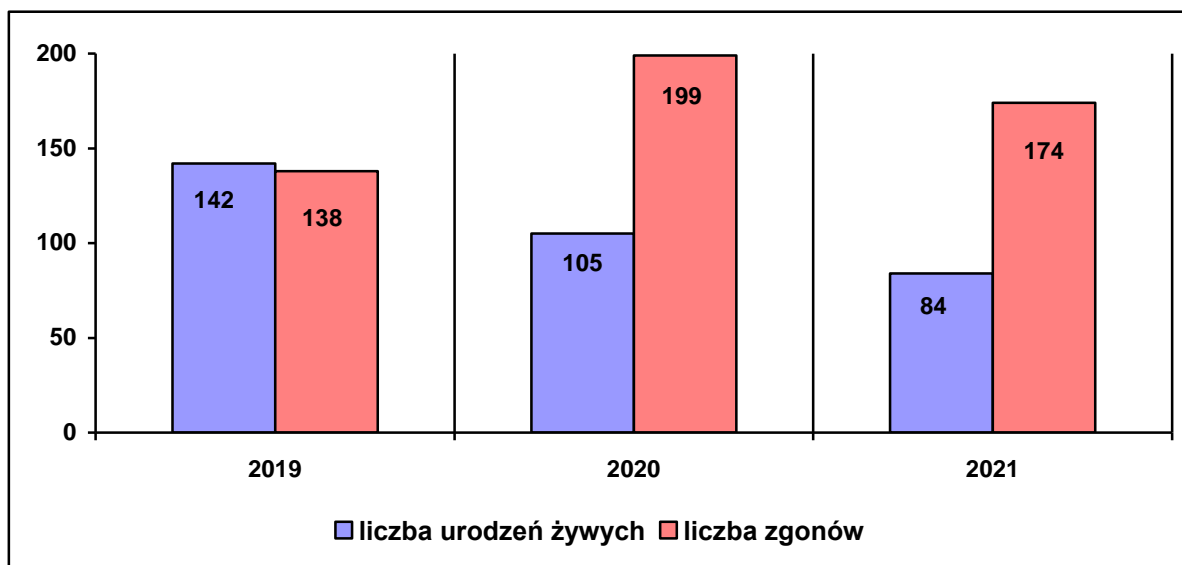
Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba urodzeń żywych	142	105	84
liczba zgonów	138	199	174
przyrost naturalny	+4	-94	-90

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2019-2021

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba zameldowanych osób spoza miasta	148	114	125
liczba osób wymeldowanych poza miasto	282	168	174
saldo migracji ogółem	-134	-54	-49

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu miasta.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w mieście Siemiatycze jest dość dobry. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa o długości 57,8 km, która zaopatruje w wodę ok. 98% mieszkańców. Z sieci kanalizacyjnej o długości 66,1 km korzysta ponad 90% ludności miasta. Zbiorowym uzdatnianiem i dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – Zakład Wodociągów i Kanalizacji. Na terenie miasta funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem biogenów o średniodobowej przepustowości 4 730 m³/d, która obsługuje 99,6% mieszkańców. Dalszego rozwoju wymaga nieco słabiej rozwinięta sieć gazowa, do

której dostęp posiada ok. 39% mieszkańców. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2021 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	57,8
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	b.d.
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	66,1
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	12 595
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	13 893
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	b.d.
liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej	b.d.
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	80,3
w tym długość dróg miejskich (w km)	42,4

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w mieście w latach 2019-2021:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2019-2021

najważniejsze inwestycje w latach 2019-2021
• budowa krytej pływalni sportowo-rekreacyjnej w ramach Międzynarodowego Centrum Edukacji Ekologicznej Wschód-Zachód w Siemiatyczach; • budowa dwóch zespołów pawilonów handlowych wraz z zagospodarowaniem terenu i instalacjami doziemnymi w ramach projektu pn. „Rewitalizacja zdegradowanej części miasta: amfiteatru i targowiska miejskiego oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego miasta poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego”; • rozbudowa Żłobka Nr 2 poprzez utworzenie nowych miejsc.

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Miasto Siemiatycze posiada korzystny układ dróg komunikacji kołowej, odpowiadający strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz miasta i jego powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w mieście Siemiatycze wynosi ogółem 80,3 km, w tym 42,4 km dróg miejskich. Przez teren miasta przebiegają dwa

ważne szlaki komunikacyjne – droga krajowa nr 19 (granica państwa w Kuźnicy – Białystok – Bielsk Podlaski – Siemiatycze – Lublin – Rzeszów) oraz droga krajowa nr 62 (Strzelno – Włocławek – Płock – Nowy Dwór Mazowiecki – Sokołów Podlaski – Siemiatycze), a także trzy drogi wojewódzkie: DW nr 640, DW nr 690 i DW nr 693. Najbliższa linia kolejowa – Siedlce – Czeremcha – Siemianówka znajduje się w odległości ok. 6 km od Siemiatycz.

Zadania związane z organizacją zbiorowego transportu publicznego realizuje firma PKS NOVA S.A. z Białegostoku, która posiada dalekobieżne linie do Warszawy i Białegostoku oraz niewielką siatkę połączeń lokalnych, a także obsługuje 3 linie komunikacji miejskiej w Siemiatyczach.

Miasto Siemiatycze położone jest w odległości ok. 150 km od miasta stołecznego – Warszawy (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej), ok. 100 km od Białegostoku (siedziby władz administracji samorządowej województwa podlaskiego) i ok. 150 km od Lublina.

6. GOSPODARKA

Miasto Siemiatycze jest lokalnym ośrodkiem rozwijającym funkcje handlowo-usługowe, produkcyjne i turystyczne, jest także ważnym ośrodkiem działającym na rzecz obsługi administracyjnej jednostek organizacyjnych powiatu siemiatyckiego, jak również ważnym ośrodkiem usług publicznych: szkolnictwa, ochrony zdrowia, transportu i innych. W strukturze użytkowania terenów przeważają użytki rolne (57,7%), zaś lasy stanowią ponad 26,4% terenu miasta. W 2021 r. na terenie miasta funkcjonowało 948 gospodarstw rolnych. Poniższe tabele przedstawiają dane w tym zakresie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	3 625
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	2 090
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	957
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	31

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 9. Gospodarstwa rolne

liczba gospodarstw rolnych na terenie miasta	948
średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (ha)	b.d.

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Gleby miasta Siemiatycze są stosunkowo mało zróżnicowane. Przeważają gleby piaskowe różnych typów genetycznych – biellicowe, rdzawe, brunatne kwaśne (AB), zaliczane przeważnie do V i VI klasy bonitacyjnej użytków orných. Gleby pseudobiellicowe (A) i dęby brunatne wylugowane i kwaśne (Bw) zajmują procentowo w stosunku do ogółu gruntów niewielkie obszary i zaliczane są przeważnie do gleb dobrych i średnich – IIIb i IVa klasy bonitacyjnej użytków orných. Koncentracja gleb o wysokich wartościach produkcyjnych w zachodniej części miasta stanowi naturalny ogranicznik rozwoju przestrzennego miasta na przedmiotowym kierunku. Są to tereny o potencjalnych warunkach do intensywnej produkcji upraw zbożowych, a także warzywniczych i sadowniczych.

W latach 2019-2021 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie miasta nieznacznie malała. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców miasta Siemiatycze w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem	1 378	1 399	1 419
liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą opartą na tzw. wpisie do ewidencji działalności gospodarczej	1 065	1 060	1 055
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 065	1 060	1 055

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze i Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych statystycznych GUS-u na koniec 2021 r. w mieście Siemiatycze zarejestrowanych było 1 419 podmiotów gospodarczych, w tym 1 055 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych GUS-u w 2021 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, a także przetwórstwo przemysłowe.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2021 r. miasto Siemiatycze posiadało w swoich zasobach 172 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 7 801,13 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 45,36 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2021 r. miasto dysponowało 26 takimi lokalami o łącznej powierzchni 797,75 m².

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego wynosiła 30,68 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w mieście Siemiatycze w latach 2019-2021 zawiera poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba mieszkań komunalnych	171	172	172
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	7 781,68	7 801,13	7 801,13
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	45,51	45,36	45,36
liczba mieszkań socjalnych	26	26	26
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	797,75	797,75	797,75
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	30,68	30,68	30,68

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W mieście Siemiatycze tej formy wsparcia udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatki, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	156	154	139
liczba przyznanych dodatków	928	882	802
wartość przyznanych dodatków (w zł)	155 584,00	129 254,00	130 368,00

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

W 2021 r. odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy, przysługiwał zryczałtowany dodatek energetyczny, który jest formą pomocy przeznaczoną dla osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy, mającą na celu częściową rekompensatę kosztów zakupu energii elektrycznej. MOPS w Siemiatyczach w 2021 r. wypłacił 129 dodatków energetycznych dla 22 gospodarstw domowych na kwotę 1 849,97 zł. W tych sprawach wydano 22 pozytywne decyzje.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2021/2022 w mieście funkcjonowały 3 placówki opiekuńcze, 5 placówek wychowania przedszkolnego (4 przedszkola i 1 punkt przedszkolny), 2 szkoły podstawowe, 3 szkoły ponadpodstawowe oraz 1 szkoła muzyczna. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w mieście oraz podopiecznych, opiekunów i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 13. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2021/2022

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	3	94	12
w tym prowadzone przez gminę	3	94	12
w tym prowadzone przez inne podmioty	–	–	–

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 14. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2021/2022

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	5	544	75
w tym przedszkola publiczne	3	522	66
w tym przedszkola niepubliczne	1	10	2
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	–	–	–
w tym punkty przedszkolne	1	12	7

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 15. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2021/2022

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	2	1 083	117
szkoły ponadpodstawowe	3	b.d.	b.d.
szkoła muzyczna	1	170	24

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 16. Placówki wsparcia dziennego na terenie miasta w 2021 r.

typ placówki	liczba	liczba uczniów
opiekuńcze (w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze)	2	60

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 17. Wykaz żłobków i klubów dziecięcych prowadzonych na terenie miasta w roku szkolnym 2021/2022

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Żłobek Miejski	ul. 11 Listopada 24, 17-300 Siemiatycze
2.	Żłobek Nr 1	ul. Ogrodowa 6, 17-300 Siemiatycze
3.	Żłobek Nr 2	ul. Gen. Władysława Andersa 9, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 18. Wykaz przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego działających w mieście w roku szkolnym 2021/2022

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole Nr 1	ul. Ogrodowa 6, 17-300 Siemiatycze
2.	Przedszkole Nr 3 „Wesoła Trójeczka”	ul. 11 Listopada 24, 17-300 Siemiatycze
3.	Przedszkole Nr 5 „W zaklętym lesie”	ul. Gen. Władysława Andersa 9, 17-300 Siemiatycze
4.	Niepubliczne Przedszkole św. Cyryla i Metodego	ul. Kilińskiego 4, 17-300 Siemiatycze
5.	Punkt Przedszkolny Niepubliczne Integracyjne Przedszkole Specjalistyczne IN-PROGRES	ul. Fieldorfa 16, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 19. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2021/2022

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej	ul. Ogrodowa 2, 17-300 Siemiatycze
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II	ul. Gen. Władysława Andersa 4, 17-300 Siemiatycze
3.	Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze
Szkoły, dla których miasto nie jest podmiotem prowadzącym, a znajdujące się na terenie miasta Siemiatycze		
4.	Zespół Szkół w Siemiatyczach (Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej, Branżowa Szkoła I Stopnia)	ul. Kościuszki 43, 17-300 Siemiatycze
5.	Branżowa Szkoła I Stopnia	ul. Pałacowa 24, 17-300 Siemiatycze
6.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Siemiatyczach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku	ul. Pałacowa 24, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Działalność kulturalną w mieście prowadzi Siemiatycki Ośrodek Kultury. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, oświatą, sztuką i tradycjami. Ośrodek odpowiada w mieście za różnorodne wydarzenia kulturalne, w tym koncerty, występy kabaretowe, przeglądy, konkursy czy spektakle. W ofercie stałej są zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych – plastyczne, malarskie, rękodzielnicze, szachowe, brydżowe, baletowe, tańca nowoczesnego, robotyki, DIY – kreatywnej sztuki użytkowej, zajęcia pisania ikon z elementami pozłotnictwa, jak również działalność zespołu Pieśni i Tańca „Małe Podlasie”, zespołu wokalnego „Omorfos”, Dyskusyjnego Klubu Filmowego, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Klubu Senior+.

W 2021 r. na zajęcia stałych form pracy w SOK-u uczęszczało w sumie 398 osób w ciągu tygodnia – 170 dzieci i młodzieży oraz 228 osób dorosłych (w tym seniorów). W przypadku Uniwersytetu Trzeciego wieku i Klubu Senior+ – odbyło się 118 spotkań i wydarzeń. W zajęciach wakacyjnych dla dzieci „Lato w mieście” od 1 do 31 sierpnia uczestniczyło 70 osób. W realizacji projektu pt. „Theatrum Natura” wzięła udział 20-osobowa grupa młodzieży.

SOK organizuje różne imprezy, m.in.: Dni Siemiatycz, Siemiatycze Blues Festiwal, Siemiatycki Przegląd Kapel, Kiermasz Wielkanocny i Bożonarodzeniowy. W 2021 r. SOK zorganizował i przeprowadził w sumie 132 imprezy i wydarzenia, w których uczestniczyło ok. 22 116 osób.

W ramach Siemiatyckiego Ośrodka Kultury działa Muzeum Regionalne, które mieści się w budynku dawnej synagogi pochodzącej z końca XVIII w. Muzeum działa jako galeria, w której prezentowane są prace malarskie Józefa Charytona, Leonidasa Wiszenko i Ryszarda Brzeskiego, jak również organizowane są wystawy czasowe o charakterze regionalnym. Galerię Siemiatyckiego Ośrodka Kultury w okresie wakacyjnym odwiedziło 306 turystów indywidualnych i 20 grup zorganizowanych.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Miejska Biblioteka im. księżnej Anny Jabłonowskiej wraz z filią przy ul. 11 Listopada 18B. Główną funkcją placówki jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka dysponuje urozmaiconym księgozbiorem. Od 2016 r. gromadzony jest także zbiór audiobooków, działa wypożyczalnia zbiorów specjalnych. Oddział dla dzieci prowadzi również prace kulturalno-oświatowe mające

na celu popularyzację czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W czytelnicy i oddziale dla dzieci znajdują się stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, z którego mogą korzystać bezpłatnie wszyscy mieszkańcy. W 2021 r. w bibliotece zarejestrowano ogółem 2 952 czytelników, zbiory biblioteczne zwiększyły się o 2 038 pozycji. W ciągu roku zorganizowano 11 wystaw, 15 spotkań autorskich i warsztatów.

W mieście ukazuje się raz w miesiącu w formie drukowanej Siemiatycki Informator Miejski, w którym można znaleźć m.in. artykuły na temat ostatnich wydarzeń, informacje na temat wydarzeń kulturalno-sportowych organizowanych w Siemiatyczach oraz praktyczne dane dotyczące np. Urzędu Miasta. Poniższe tabele zawierają informacje na temat placówek kultury w mieście w 2021 r.

Tabela 20. Placówki kultury w mieście w 2021 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	398 osób w ciągu tygodnia	12 osób (umowa o pracę) 28 osób (umowa zlecenie)
świetlice	–	–	–
biblioteki i filie	1 biblioteka i 1 filia	czytelnicy – 2 952 odwiedzający – 22 756 uczestnicy spotkań – 1 151	11

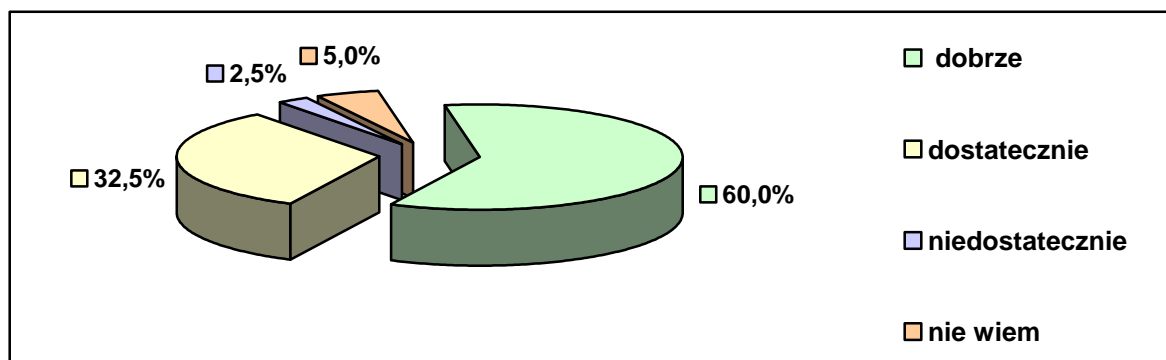
Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 21. Wykaz placówek kultury w 2021 r.

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Siemiatycki Ośrodek Kultury	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze
2.	Muzeum Regionalne Siemiatyckiego Ośrodka Kultury	ul. Zaszkolna 1, 17-300 Siemiatycze
3.	Miejska Biblioteka im. księżnej Anny Jabłonowskiej	ul. Górna 23A, 17-300 Siemiatycze
4.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej	ul. 11 Listopada 18B, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

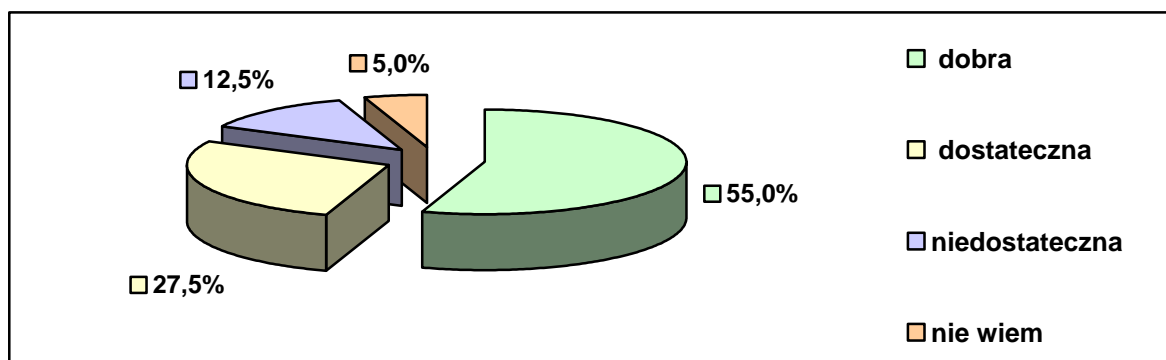
Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w mieście. Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście. Według 92,5% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Tylko 2,5% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 5% respondentów. Poniższy wykres przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w mieście, to 65% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednak 12,5% badanych przedstawiło odmienną opinię. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie nie potrafiło 22,5% respondentów. Zdaniem 47,5% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Brak żłobka jest problemem dla 27,5% ankietowanych. Opinii w tej kwestii nie wyraziła jedna czwarta respondentów.

Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w mieście, bowiem według zdecydowanej większości (82,5%) ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Jednocześnie 12,5% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło 5% pytanym. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w mieście ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Zadania ochrony zdrowia w mieście realizują :1 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Szpital Powiatowy, 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej Zespoły Pielęgniarskie, zaś doraźną pomoc medyczną zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego. W mieście Siemiatycze działa 9 aptek. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 22. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2021 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	6
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	4
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarских)	b.d.
liczba aptek i punktów aptecznych	9

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Miasto Siemiatycze charakteryzuje się dobrym dostępem do usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy mogą korzystać z usług medycznych SPZOZ Szpitala Powiatowego w Siemiatyczach. W placówce działają zarówno oddziały szpitalne (m.in. chirurgiczny z pododdziałem ortopedycznym, wewnętrzny, położniczo-ginekologiczny, anestezjologii i intensywnej terapii, pediatryczny, ratunkowy), jak i poradnie specjalistyczne i pracownie. Dane dotyczące zakładów opieki zdrowotnej i aptek w mieście przedstawia tabela poniżej.

Tabela 23. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2021 r.

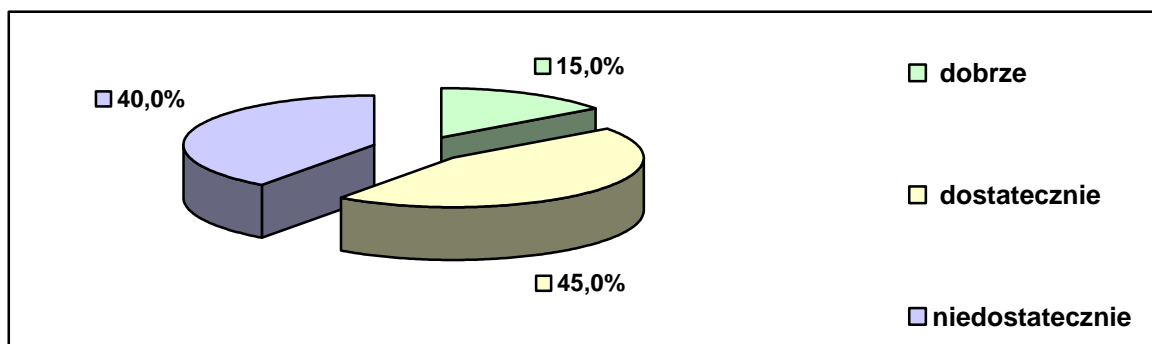
lp.	podmiot	adres
Zakłady Opieki Zdrowotnej w mieście:		
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Szpital Powiatowy	ul. Szpitalna 8, 17-300 Siemiatycze
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego	
3.	Poradnia Leczenia Uzależnień w Siemiatyczach	
4.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnie Specjalistyczne	ul. 11 Listopada 26, 17-300 Siemiatycze
Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:		
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 1	ul. Gen. Wł. Andersa 7A, 17-300 Siemiatycze
6.	„Infirmariae” s.c. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski	
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Lekarzy Rodzinnych Nr 2	ul. 11 Listopada 26, 17-300 Siemiatycze
8.	Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Pielęgniarski	
Apteki:		
1.	Apteka	ul. Gen. Wł. Andersa 7A, 17-300 Siemiatycze
2.	„One & Oni Onieszczuk” Apteka Rodzinna	ul. Szpitalna 1A, 17-300 Siemiatycze
3.	Doz. Apteka. Dbam o Zdrowie.	ul. Pałacowa 19, 17-300 Siemiatycze
4.	Doz. Apteka. Dbam o Zdrowie.	ul.11 Listopada 45, 17-300 Siemiatycze

5.	Apteka „Cefarm”	ul. Plac Jana Pawła II 16, 17-300 Siemiatycze
6.	Apteka	ul. Grodzieńska 36, 17-300 Siemiatycze
7.	Apteka	ul. Pałacowa 20, 17-300 Siemiatycze
8.	Apteka Społeczna	ul. Plac Jana Pawła II 14, 17-300 Siemiatycze
9.	Apteka Miejska	ul. Plac Jana Pawła II 38, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w mieście ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość uczestników badania pozytywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w mieście. Według 60% ankietowanych jest ona dostateczna lub dobra. Jednak 40% respondentów uznało, że jest nieodpowiednia.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w mieście Siemiatycze służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w mieście składają się m.in. obiekty:

1. Stadion Miejski – ul. Nadrzeczna 29,
2. Boisko Orlik – Nadrzeczna 29,
3. SkatePark – ul. Nadrzeczna 29,
4. Hala widowiskowo-sportowa – ul. Świętojańska 25A,
5. Boisko do siatkówki – ul. Świętojańska 25A,
6. Kryta pływalnia „Wodne tarasy” – ul. Świętojańska 25A,
7. Boisko do siatkówki plażowej – ul. Sportowa, plaża nad zalewem nr 2,

8. Wiata rekreacyjna – cypel nad zalewem nr 2,
9. Wiata rekreacyjna – ul. Nadrzeczna 29.

Na terenie miasta działa Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, do którego zadań należą m.in.: organizacja zawodów, imprez sportowo-rekreacyjnych, prowadzenie zajęć i sekcji rekreacyjnych, szkolenie i doskonalenie kadry instruktorskiej, promocja turystyczna walorów miasta, organizacja wypoczynku, współdziałanie ze stowarzyszeniami i związkami kultury fizycznej, prowadzenie działalności wychowawczej i popularyzatorskiej w zakresie rekreacji ruchowej, sportu i turystyki, tworzenie, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej i turystycznej, prowadzenie rehabilitacji społecznej i leczniczej na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych.

MOSiR rokrocznie jest organizatorem oraz współorganizatorem wielu imprez i wydarzeń sportowych. Do najciekawszych należą: Siemiatycka Dycha – bieg ulicami miasta, Cross Triathlon Siemiatycki, Wieczorny Przejazd na Czymkolwiek Ulicami Siemiatycz, rowerowe Maratony Kresowe, Zawody Wędkarskie, Siemiatycka Liga Siły i Sprawności, halowe Turnieje Piłki Nożnej, motocyklowe Rajdy Enduro.

Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również działające na jego terenie kluby, związki i stowarzyszenia sportowe. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w mieście zawierają poniższe tabele.

Tabela 24. Sport i rekreacja w 2021 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	9
kluby sportowe	11
w tym uczniowskie kluby sportowe	4

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 25. Kluby sportowe na terenie miasta w 2021 r.

lp.	nazwa klubu	adres
Uczniowskie Kluby Sportowe:		
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Danex”	ul. Gen. Władysława Andersa 4, 17-300 Siemiatycze
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Kangur”	
3.	Uczniowski Klub Sportowy „Lider”	ul. Ogrodowa 2, 17-300 Siemiatycze
4.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siemiatyczach	
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Promyk”	ul. Kościuszki 43, 17-300 Siemiatycze
Inne kluby, związki i stowarzyszenia sportowe:		

6.	Miejski Klub Sportowy „CRESOVIA” Siemiatycze	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
7.	Lekkoatletyczny Klub Sportowy „SPRINTER” Siemiatycze	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
8.	Dzielnicowy Klub Sportowy Łojki	ul. 11 Listopada 124, 17-300 Siemiatycze
9.	Klub Sportowy Cresa Siemiatycze	ul. Słowiczyńska 58, 17-300 Siemiatycze
10.	Katolicki Klub Sportowy „ORZEŁ”	ul. 3 Maja 2, 17-300 Siemiatycze
11.	Podlaskie Stowarzyszenie Rozwoju Dzieci i Młodzieży „ANDY”	ul. 11 Listopada 37/20, 17-300 Siemiatycze
12.	Towarzystwo Sportowe w Siemiatyczach	ul. Kasztanowa 41, 17-300 Siemiatycze
13.	Podlaska Grupa Rowerowa	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
14.	Stowarzyszenie Motocyklowe MotoBiker's Siemiatycze	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 2/3, 17-300 Siemiatycze
15.	Podlaskie Zrzeszenie Motorowo-Turystyczne	ul. T. Kościuszki 11, 17-300 Siemiatycze
16.	Nadbużański Klub Motorowy w Siemiatyczach	ul. T. Kościuszki 11, 17-300 Siemiatycze
17.	Stowarzyszenie zwykłe TYTAN Siemiatycze	ul. Nadrzeczna 29, 17-300 Siemiatycze
18.	Polski Związek Wędkarski Okręg Białystok Koło w Siemiatyczach	ul. 11 Listopada 20, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

W podziale fizycznogeograficznym miasto Siemiatycze położone jest na Nizinie Północnopodlaskiej, w obrębie Wysoczyzny Drohiczyńskiej. Przez miasto przepływa rzeka Kamionka (prawobrzeżny dopływ Bugu). Walory kulturowe, jak również korzystne warunki przyrodnicze, dobry stan środowiska naturalnego, położenie nad Kamionką oraz dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki aktywnej. Trzy zalewy wodne o łącznej powierzchni ok. 33 ha i bliskie otoczenie lasów to oferta dla mieszkańców i turystów.

W sezonie letnim miasto zaprasza m.in. na strzeżone kąpielisko oraz plażę z boiskiem do siatkówki i mini siłownią plenerową. Na miejscu można wypożyczyć sprzęt wodny i skorzystać z wodnego placu zabaw. Przy zalewie nr 2 wytyczone zostały trasy biegowe, nordic walking, rowerowe oraz narciarstwa biegowego w zimie (długości 2,3 km i 6 km). Jedną z największych weekendowych, wakacyjnych atrakcji

w mieście jest Siemiatyckie Kino pod Gwiazdami – filmowe seanse odbywają się na plaży nad zalewem nr 2. Prowadząca przez miasto ścieżka przyrodniczo-edukacyjna informuje o najcenniejszych elementach krajobrazu (wśród nich obszary chronione i pomniki przyrody).

Na terenie miasta można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury tego regionu, m.in.:

- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z XVII w.,
- Dawny Zespół Klasztorny oo. Misjonarzy z XVII w.,
- Cerkiew prawosławna pw. Św. Św. Apostołów Piotra i Pawła z XIX w.,
- Dawna synagoga z XVIII w.,
- Dawny Dom Talmudyczny z XIX w.,
- Dawna oranżeria z XVIII w.,
- Posągi sfinksów (pozostałości zespołu pałacowego księżnej Anny z Sapiechów Jabłonowskiej),
- Ewangelicka kaplica cmentarna z XVIII/XIX w.,
- Kaplica cmentarna św. Anny z XIX w.,
- Cmentarz żydowski (kirkut) z XVIII w.,
- Cmentarz wojenny żołnierzy niemieckich i rosyjskich z okresu I Wojny Światowej,
- Kościół pw. św. Andrzeja Boboli,
- Cerkiew prawosławna pw. Zmartwychwstania Pańskiego,
- pomniki Tadeusza Kościuszki, Sybiraków Ziemi Siemiatyckiej, Żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Krzyż Powstańczy, Obelisk Niepodległości, Posąg księżnej Anny z Sapiechów Jabłonowskiej.

Baza noclegowa w mieście obejmuje m.in. obiekty wpisane do ewidencji „innych obiektów świadczących usługi hotelarskie” prowadzonej przez Burmistrza Miasta Siemiatycze – ich liczba w ewidencji w 2021 r. wynosiła 9, a liczba miejsc noclegowych w tych obiektach – ogółem 151. Na terenie miasta funkcjonują też obiekty hotelarskie typu: hotel – 1, pensjonat – 1. Ich ewidencję prowadzi marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego. Liczba miejsc noclegowych w powyższych obiektach wynosi 88. Dane na temat obiektów noclegowych w mieście zawiera poniższa tabela.

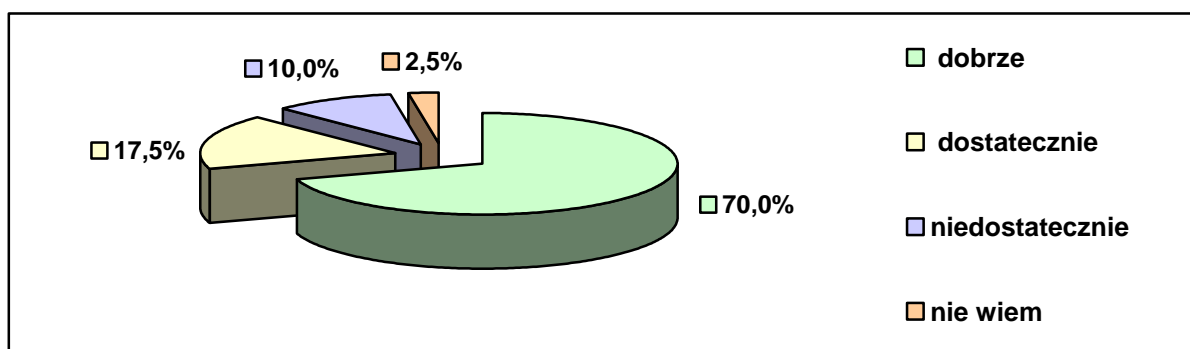
Tabela 26. Baza noclegowa w mieście w 2021 r.

obiekty i miejsca noclegowe	liczba
liczba obiektów wpisanych do ewidencji „innych obiektów świadczących usługi hotelarskie” prowadzonej przez Burmistrza Miasta Siemiatycze	9
liczba miejsc noclegowych w obiektach wpisanych do ewidencji „innych obiektów świadczących usługi hotelarskie” prowadzonej przez Burmistrza Miasta Siemiatycze	151
liczba obiektów hotelarskich wpisanych do ewidencji prowadzonej przez marszałka województwa	2
liczba miejsc noclegowych w obiektach hotelarskich wpisanych do ewidencji prowadzonej przez marszałka województwa	88

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono uczestników badania o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, doceniają podejmowane w mieście działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez ankietowanych, bowiem 70% badanych uznało ją za dobrą, a 17,5% pytanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 10% uczestników badania stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 2,5% respondentów.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach, w latach 2019-2021 na terenie podległym służbowo KPP w Siemiatyczach

obejmującym zasięg powiatu siemiatyckiego (brak oddzielnych danych odnoszących się do miasta) stwierdzono ogółem: 452 przestępstwa w 2019 r., 567 przestępstw w 2020 r. i 510 przestępstw w 2021 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 12 przypadków w 2019 r. i 7 przypadków w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w odniesieniu do mieszkańców powiatu w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2019-2021

zakres danych	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020	liczba przestępstw 2021
stwierdzono ogółem przestępstw:	452	567	510
w tym popełnionych przez nieletnich:	12	7	0
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:	2019	2020	2021
przeciwko życiu i zdrowiu	24	23	18
przeciwko wolności	21	11	8
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	130	125	122
przeciwko mieniu	107	108	110
przeciwko rodzinie i opiece	34	14	14
przeciwko wiarygodności dokumentów	13	7	7
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	1	0	2
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	46	100	74

Dane Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach.

Do najczęściej popełnianych w powiecie siemiatyckim przestępstw w 2021 r. należały: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (122 przypadki, o 3 mniej w porównaniu z 2020 r.), przestępstwa przeciwko mieniu (110 przypadków, o 2 więcej w porównaniu z 2020 r.) oraz przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (74 przypadki, o 26 mniej w porównaniu z 2020 r.).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach przeprowadzali na terenie miasta Siemiatycze interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2019 r. policjanci wszczęli 94 takie procedury, w 2020 r. – 100 i w 2021 r. – 76 procedur.

W związku z tym, że Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim nie prowadzą statystyk z podziałem dla poszczególnych jednostek podziału terytorialnego (w tym dla miasta Siemiatycze), przedstawione w poniższych tabelach statystyki (sporządzone na lata 2019-2021) obejmują wszystkie gminy znajdujące się we właściwości Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

Tabela 28. Dozory prowadzone w gminach znajdujących się we właściwości Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w latach 2019-2021

2019		2020		2021	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
81	70	85	76	103	86
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
9	9	11	11	11	11
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
19	19	9	9	11	11
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	3	3	3	15	15
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
50	39	62	53	66	49

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

Tabela 29. Nadzory prowadzone w gminach znajdujących się we właściwości Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w latach 2019-2021

2019		2020		2021	
sprawy ograniczenia władzy rodzicielskiej przez nadzór kuratora					
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
0	0	2	8	6	21

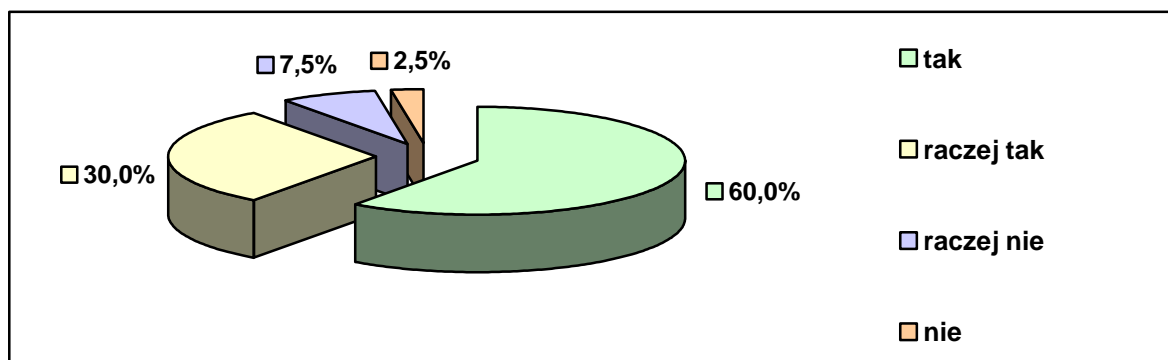
sprawy nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego albo prezentują przejawy demoralizacji

liczba spraw	liczba spraw	liczba spraw
2	0	2

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta Siemiatycze uczestniczącym w badaniu pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość ankietowanych (90%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 10% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2021 r. kadrę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach stanowiło 38 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 30. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2021 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób/etatów – stan na 31.12.2021 r.	o ile osób/etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	6	–
pracownicy socjalni	7	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	7	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	18	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Tabela 31. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2021 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób – 31.12.2021 r.		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	6	5	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	2	
	średnie niekierunkowe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2021 r. w mieście Siemiatycze wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 994 mieszkańców.

Z końcem 2021 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 6 osób z kadry kierowniczej Ośrodka oraz 5 pracowników socjalnych, zaś wykształceniem średnim niekierunkowym legitymowało się 2 pracowników socjalnych. Dodatkowo 2 osoby z kadry kierowniczej posiadały ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, zaś 2 pracowników socjalnych miało ukończoną specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2019-2021 w mieście Siemiatycze na pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 32. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2019-2021

wielkość wydatków (w zł)	2019	2020	2021
ogółem	4 804 167,84	4 849 741,37	5 189 741,37
w tym na zadania własne miasta dotowane z budżetu państwa	1 713 609,71	1 682 842,00	1 624 722,21
na zadania własne miasta	2 907 583,13	3 043 209,00	3 357 836,16
na zadania zlecone miastu	182 975,00	123 881,00	207 133,00

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Tabela 33. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2019-2021

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2019	2020	2021
ogółem	292 681,96	243 065,00	328 841,61

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Wartość środków przeznaczanych w mieście na pomoc społeczną w latach 2019-2021 rosła, przy czym malała wielkość środków dotowanych z budżetu państwa. Warto przy tym dodać, że w latach 2019-2021 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, których wartość w trakcie rozpatrywanego okresu ulegała wahaniom.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2019-2021 oraz struktury odbiorców pomocy społecznej i ich aktywności zawodowej.

Tabela 34. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	699	628	551
liczba rodzin	527	475	436
liczba osób w rodzinach	934	814	705
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności miasta	6,47%	5,74%	5,05%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Tabela 35. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2021 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	112
18-25 lat	31
26-35 lat	78
36-45 lat	83
46-55 lat	75
56-65 lat	83
66 lat i więcej	111
razem	573

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Tabela 36. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2021 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	37
pracuje dorywczo	10
nie pracuje	190
studiuje	1
uczy się	–
na rencie lub emeryturze	116
na zasiłku dla bezrobotnych	6
bezrobotny bez prawa do zasiłku	213

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2019-2021 zmniejszała się. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta. Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2021 r. wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do lat 17, a kolejną – osoby w wieku 66 lat i więcej. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021

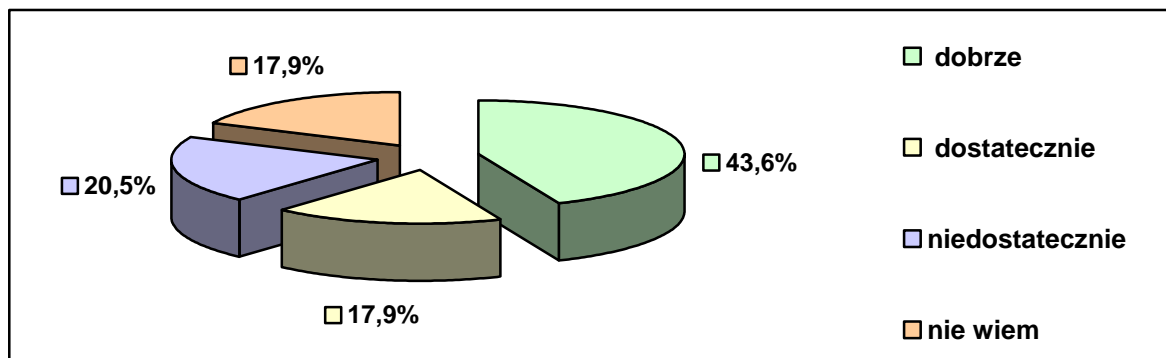
powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	389	336	303	679	571	488
bezdomność	14	4	10	14	4	10
potrzeba ochrony macierzyństwa	52	37	29	206	150	121
bezrobocie	294	265	225	572	511	402
niepełnosprawność	169	134	149	284	230	239
długotrwała lub ciężka choroba	282	208	227	459	319	330
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55	48	45	145	147	132
w tym rodziny niepełne	49	33	39	126	86	107
w tym rodziny wielodzietne	3	10	5	14	53	29
przemoc w rodzinie	1	0	0	4	0	0
alkoholizm	25	19	16	25	23	19
narkomania	13	7	5	13	7	5
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	12	11	9	12	11
zdarzenie losowe	1	1	1	4	1	2

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021 były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. W pierwszych dwóch przypadkach liczba rodzin korzystających ze wsparcia malała, w trzecim przypadku ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom miasta wsparcia ze strony pomocy społecznej były niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin w przypadku niepełnosprawności ulegała wahaniom w analizowanych latach, natomiast w pozostałych dwóch przypadkach zmniejszała się.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość (61,5%) badanych pozytywnie oceniła te działania, uznając je za dobre lub dostateczne. Jednocześnie 20,5% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Prawie 18% respondentów miało problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2019-2021

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
pieniężna	459	383	369	453	381	365	767	652	597
rzeczowa	326	325	269	240	241	209	597	525	442
praca socjalna	X	X	X	228	302	355	410	517	228
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	3	1	5	3	1	5	3	1	5
usługi opiekuńcze	52	54	64	51	54	64	56	57	65
specjalistyczne usługi opiekuńcze	19	17	23	19	17	22	70	61	78

odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	27	27	28	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

W latach 2019-2021 na terenie miasta Siemiatycze najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie malała. Kolejną formą przyznanego wsparcia była pomoc w formie pracy socjalnej, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, rosła z roku na rok. W nieco mniejszym zakresie mieszkańcom przyznawano wsparcie rzeczowe, które najczęściej świadczone jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku, a liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, ulegała wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2019 r. zawarto 65 kontraktów socjalnych, w 2020 r. – 10, a w 2021 r. liczba takich kontraktów wzrosła do 15.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2021 r. 17 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 33 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w mieście w latach 2019-2021.

Tabela 39. Asystenci rodziny w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	19	17	17
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	44	33	33

asystenta rodziny			
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	16	18	17
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	40 567,00	52 400,74	59 200,00

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 40. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-u	1	4	7
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ie	31	32	33

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w mieście Siemiatycze zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 41. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba wydanych kart	501	195	166
liczba rodzin objętych wsparciem	272	97	85
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	419	149	132

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej MOPS w Siemiatyczach przyznawał mieszkańcom miasta **świadczenia rodzinne**. W latach 2019-2021 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, systematycznie rosła, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, ulegała wahaniom. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 42. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	3 439 110,73	3 544 486,73	3 576 758,95
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	660	690	607

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Tabela 43. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2019-2021

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2019	2020	2021
zasiłek rodzinny	452	412	332
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	52	37	28
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	15	24	13
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	27	25	22
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	41	40	39
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	449	277	234
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	118	90	70
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	90	90	73
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	105	72	64
zasiłek pielęgnacyjny	248	250	225
świadczenie pielęgnacyjne	58	70	80
specjalny zasiłek opiekuńczy	6	0	0
zasiłek dla opiekuna	7	4	1
świadczenie rodzicielskie	54	43	37
razem	1 722	1 434	1 218

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

W latach 2019-2021 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom miasta zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2019-2021 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom miasta świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach realizował Program Rodzina 500+. W 2021 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z miasta świadczenia na łączną kwotę **12 514 786,68 zł**. W 2021 r. ustalone prawo do świadczenia miało 1 451 rodzin, a świadczeniem objęto w sumie 2 307 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W latach 2019-2021 w mieście Siemiatycze przyznano 1 takie świadczenie w 2019 r., 2 świadczenia w 2019 r. i 4 świadczenia w 2021 r.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało 227 dzieci i 60 osób dorosłych w 2019 r., 173 dzieci i 63 osoby dorosłe w 2020 r. oraz 123 dzieci i 51 osób dorosłych w 2021 r.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek realizował pomoc w zakresie dystrybucji artykułów spożywczych. W 2021 r. z programu skorzystało 398 rodzin z terenu miasta.

W 2021 roku pracownicy Ośrodka podejmowali różne działania, jak:

- gromadzenie środków rzeczowych i przekazywanie ich według potrzeb,
- prowadzenie poradnictwa socjalnego skierowanego do osób wymagających opieki,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami skierowane do potrzebujących, mające na celu wyprowadzenie ich z trudnej sytuacji życiowej.

Dzięki tym działaniom większość rozpoznanych potrzeb została zaspokojona, a część trudnych problemów petentów rozwiązana.

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji i umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej. W trosce o wspieranie dzieci i młodzieży z ubogich rodzin były przyznawane i wypłacane świadczenia pieniężne – stypendia socjalne i zasiłki szkolne. W 2021 r. przyznano 57 stypendiów szkolnych, w tym w roku szkolnym 2021/2022 – 37. Przyznano również jeden zasiłek szkolny. Na rok szkolny 2021/22 przyznano jedno stypendium im. Jana Pawła II, natomiast do końca czerwca 2021 r. wypłacano 4 stypendia im. Jana Pawła II przyznane na rok szkolny 2020/21. Łączne wydatki na świadczenia pieniężne dla uczniów wyniosły 53 381 zł.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach funkcjonuje placówka wsparcia dziennego – Siemiatycki Klub Juniora, który swoimi działaniami w 2021 r. objął 30 dzieci w wieku od 7 do 18 lat. Caritas Diecezji Drohiczyńskiej Oddział w Siemiatyczach również prowadził świetlicę środowiskową, do której uczęszczało w 2021 r. 25 dzieci. Praca placówek ukierunkowana jest na zapewnienie dzieciom opieki w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych poprzez kształtowanie nawyków kultury osobistej i współzycia w grupie; rozwijania zainteresowań oraz pogłębiania zdolności i wiedzy dzieci; wdrażania do samodzielnej pracy umysłowej; systematyczna pomoc w nauce i emocjonalne wsparcie w sytuacjach trudnych, problemowych; organizacja właściwego wypoczynku i kulturalnej rozrywki, w tym zapewnienie dzieciom należytej opieki oraz bezpieczeństwa; współpraca i współdziałanie z domem, środowiskiem lokalnym, wychowawcami oraz pedagogiem szkolnym. Łącznie do świetlic w 2021 r. uczęszczało 55 dzieci. Koszt utrzymania świetlic w 2021 r. to kwota 267 729,00 zł.

MOPS w Siemiatyczach pozyskał środki zewnętrzne na realizację projektu „**Rozszerzenie oferty świetlicy środowiskowej w Siemiatyczach**”. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Cel główny projektu to zwiększenie o 15 miejsc i rozszerzenie oferty usług społecznych świadczonych w istniejącej placówce wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej w Siemiatyczach poprzez wprowadzenie zajęć terapeutycznych oraz rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców. Całkowita wartość projektu to 189 630,53 zł., dofinansowanie ze środków EFS-u wynosi 179 455,31 zł., wkład własny 10 175,22 zł. W roku 2021 wydano łącznie 123 053,89 zł.

Grupę docelową tworzy 30 uczestników projektu – dzieci i młodzież w przedziale wiekowym 7-18 lat. W ramach projektu w 2021 r. dzieci uczęszczające do Klubu Juniora skorzystały z następujących form wsparcia:

1. Spotkania interwencyjno-wspierające – 7 godz.,
2. Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach – 56 godz.,
3. Trening pewności siebie – 28 godz.,
4. Język angielski – 75 godz.,
5. Matematyka – 38 godz.,
6. Zajęcia plastyczne – 80 godz.,
7. Zajęcia sportowe – zumba – 17 godz.,
8. Zajęcia sportowe – basen – 24 godz.,
9. Kurs kreacji multimedialnej – 20 godz.,
10. Warsztaty teatralne – 22 godz.

W ramach projektu zorganizowano też wycieczki: kino i park trampolin w Siedlcach oraz ZOO (Warszawa); Centrum Nauki Kopernik, ESCAPERROOM w Warszawie; Teatr Kamienica; Muzeum Powstania Warszawskiego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	66	73	55
liczba przyznanych świadczeń	78	71	64
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	309 034,00	298 310,00	279 339,35

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Siemiatyczach na terenie miasta funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 45. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2021 r.

nazwa instytucji	adres	liczba miejsc
Klub Senior+ w Siemiatyczach	ul. Zaszkolna 1, 17-300 Siemiatycze	25
Klub Senior+ II w Siemiatyczach	ul. Grodzieńska 31A, 17-300 Siemiatycze	
Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze	140
Placówka wsparcia dziennego „Siemiatycki Klub Juniora”	ul. Grodzieńska 31A, 17-300 Siemiatycze	30
Świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	ul. Gen. Władysława Andersa 4, 17-300 Siemiatycze	25
Centrum Integracji Społecznej	ul. Kościuszki 88, 17-300 Siemiatycze	49
Poradnia Leczenia Uzależnień przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej i Szpitalu Powiatowym	ul. Szpitalna 8, 17-300 Siemiatycze	b.d.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Należy zaznaczyć, że mieszkańcy miasta mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren miasta. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2021 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Kościuszki 43a, 17-300 Siemiatycze
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach	
5.	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach (dla osób przewlekłe somatycznie chorych)	ul. Szpitalna 10, 17-300 Siemiatycze
6.	Zespół Szkół Specjalnych w Siemiatyczach	ul. Kościuszki 43a, 17-300 Siemiatycze
7.	Warsztaty Terapii Zajęciowej Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus (finansowane przez powiat siemiatycki)	ul. Bartosza Głowackiego 2, 17-300 Siemiatycze
8.	Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „PURMIA” Schronisko dla Bezdomnych i Najuboższych	Laski 44, 18-416 Zbójna
9.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Zielona 3, 17-300 Siemiatycze
10.	Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydziały Zamiejscowe w Siemiatyczach	ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Górna 61, 17-300 Siemiatycze
11.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych	ul. Mickiewicza 32, 17-100 Bielsk Podlaski
12.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich	ul. 3 Maja 7, 17-100 Bielsk Podlaski
13.	Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	ul. Kościelna 10, 17-312 Drohiczyn
14.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Akademicka 36, 15-267 Białystok

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu miasta oraz ich rodzicom świadczy **Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach**. W roku szkolnym 2020/2021 na terenie Poradni przeprowadzono łącznie 68 badań i 108 diagnoz, w tym:

- badania psychologiczno-pedagogiczne – 68;
- diagnoza psychologiczna – 45,
- diagnoza pedagogiczna – 11,
- diagnoza logopedyczna – 52.

Ponadto Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Siemiatyczach obejmowała dzieci i młodzież z miasta Siemiatycze terapią psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach w odniesieniu do mieszkańców miasta realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w tym zakresie.

Tabela 47. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z miasta adoptowanych	b.d.	b.d.	b.d.
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	2
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	12	12	12
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	3	2
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	0	0	1
liczba usamodzielnianych dzieci z miasta	3	4	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w mieście Siemiatycze w latach 2019-2021 ulegała poprawie, bowiem liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych na koniec 2019 roku i na koniec 2020 roku utrzymywała się na takim samym poziomie – po 351 osób, a w 2021 roku zmniejszyła się do 298 osób. Liczba kobiet, które w latach 2019-2021 stanowiły mniejszość ogółu osób pozostających bez pracy, z roku na rok się zmniejszała. Udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu ulegał wahaniom (wzrost w 2020 r., spadek w 2021 r.). Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 48. Stan bezrobocia w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku produkcyjnym	9 047	8 772	8 476
liczba bezrobotnych w mieście ogółem	351	351	298
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	170	166	140
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,88%	4,00%	3,52%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2019-2021 w powiecie siemiatyckim, województwie podlaskim i w kraju.

Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
stopa bezrobocia w powiecie siemiatyckim	6,2%	6,0%	5,6
stopa bezrobocia w województwie podlaskim	6,9%	7,8%	7,0%
stopa bezrobocia w kraju	5,2%	6,2%	5,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2019-2021 powiat siemiatycki charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa podlaskiego stopą bezrobocia. W roku 2019 i w 2021 skala bezrobocia w powiecie siemiatyckim była wyższa niż w kraju, zaś w 2020 r. stopa bezrobocia w powiecie była niższa w stosunku do stopy bezrobocia w kraju. Poziom bezrobocia w powiecie sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu, natomiast zarówno w województwie, jak i w kraju jego poziom ulegał wahaniom.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy. Ze względu na brak możliwości wygenerowania danych dotyczących osób bezrobotnych na koniec 2021 r. wyłącznie z miasta Siemiatycze, w poniższej tabeli zawarto szczegółowe informacje odnoszące się do mieszkańców całego powiatu siemiatyckiego.

Tabela 50. Bezrobotni w powiecie na koniec 2021 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	118	65	55,1%
25-34 lata	241	131	54,4%
35-44 lata	182	104	57,1%
45-54 lata	183	72	39,3%
55-59 lat	109	42	38,5%
60 lat i więcej	88	X	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	

do 1 miesiąca	80	34	42,5%
1-3 miesiące	133	52	39,1%
3-6 miesięcy	105	43	41,0%
6-12 miesięcy	135	60	44,4%
12-24 miesiące	147	71	48,3%
powyżej 24 miesięcy	321	154	48,0%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	98	60	61,2%
policealne i średnie zawodowe	188	111	59,0%
średnie ogólnokształcące	85	48	56,5%
zasadnicze zawodowe	194	57	29,4%
gimnazjalne i niższe	356	138	38,8%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	207	104	50,2%
do 1 roku	183	101	55,2%
1-5 lat	234	113	48,3%
5-10 lat	127	51	40,2%
10-20 lat	104	33	31,7%
20-30 lat	46	10	21,7%
30 lat i więcej	20	2	10,0%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach.

Na koniec 2021 r. wśród bezrobotnych w powiecie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najmniej bezrobotnych w 2021 r. było w następujących grupach: osób ze stażem pracy powyżej 30 lat, osób w wieku powyżej 60 lat, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób w wieku 35-44 lata, osób ze stażem pracy do 1 roku oraz osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy.

Wśród ogółu bezrobotnych w powiecie (921) – 800 osób znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 249 osób było w wieku do 30. roku życia, w tym 118 osób było do 25. roku życia, 537 osób było długotrwale bezrobotnych, 286

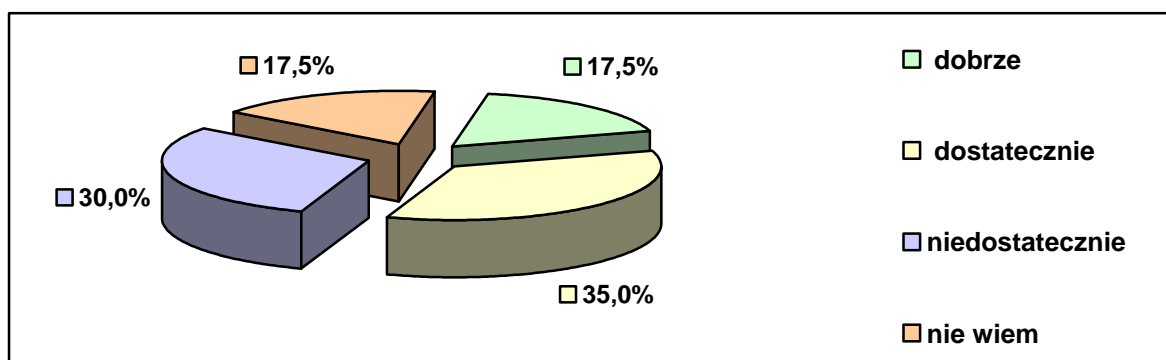
osób było w wieku powyżej 50 lat, nikt nie korzystał ze świadczeń pomocy społecznej, 157 osób posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 34 osoby były niepełnosprawne, pracy poszukiwało 10 osób bezrobotnych.

MOPS w Siemiatyczach w 2021 r. był organizatorem prac społecznie użytecznych na terenie miasta Siemiatycze. Jest to aktywna forma pomocy skierowana do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. W 2021 r. do prac społecznie użytecznych Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach skierował 10 osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonywały prace w okresie od 01.03.2021 r. do 30.11.2021 r. w wymiarze 10 godzin tygodniowo, tj. 42 godziny miesięcznie na terenie miasta Siemiatycze.

Na prace społecznie użyteczne MOPS wydatkował 10 651,92 zł. Pomimo że realizowane działania w trybie prac społecznie użytecznych nie dają wysokiej efektywności w postaci stałego zatrudnienia po zakończeniu działań, to ze społecznego punktu widzenia dają niewymierne korzyści, m.in. przerywają beczynność zawodową i mobilizują do kształtowania pożądanego stosunku do pracy. Wielu klientów MOPS-u zgłasza corocznie gotowość do wykonywania prac społecznie użytecznych. Są to osoby, które mają trudności w podjęciu stałej pracy, w szczególności ze względu na wiek lub brak wykształcenia.

W mieście Siemiatycze bezrobocie było drugim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Według 35% badanych działania realizowane w mieście w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dostateczne, z kolei 17,5% ankietowanych oceniło je jako dobre. Jednak 30% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Ocenić tych działań nie potrafiło 17,5% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

ane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w mieście Siemiatycze z powodu bezdomności w latach 2019-2021 ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2019 r., co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 51. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin	14	4	10
liczba osób w rodzinach	14	4	10

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Osoby bezdomne i wymagające wsparcia mogą korzystać z oferty Schroniska dla Bezdomnych i Najuboższych w Laskach (18-416 Zbójna) prowadzonego przez Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „PURMIA”. W 2021 r. ze wsparcia placówki skorzystały 3 osoby bezdomne z miasta Siemiatycze.

Osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, przede wszystkim bezdomnym oraz długotrwale bezrobotnym pomoc świadczy Centrum Integracji Społecznej w Siemiatyczach. CIS pomaga w powrocie do społeczeństwa, pracy i normalnego życia. Dla każdego uczestnika konstruowany jest „Indywidualny program zatrudnienia socjalnego”, Pierwsze pół roku to reintegracja społeczna,

kolejne 6 miesięcy to reintegracja zawodowa pomagająca w przekwalifikowaniu zawodowym lub podwyższeniu kwalifikacji. Dzięki świadczeniu reintegracyjnego uczestnicy w czasie programu utrzymują się z własnej pracy. W 2021 r. ze wsparcia Centrum korzystało 49 osób.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorzady lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentują dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Siemiatycze oraz przeznaczonych działania profilaktyczne.

Tabela 52. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2019-2021

rodzaj	wartość w zł		
	2019	2020	2021
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	451 805,23	479 412,78	498 614,19

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Tabela 53. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2019-2021 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2019	2020	2021
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	407 040,00	314 925,74	383 669,53
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	33 449,86	20 859,00	30 162,40
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	123,00	123,00	123,00
razem	440 489,86	335 784,74	413 831,93

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

W latach 2019-2021 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Siemiatycze systematycznie rosła. Wahala się wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności MKRPA w Siemiatyczach przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 54. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	4	4	4

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 55. Działalność MKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	63	68	75
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	4	6

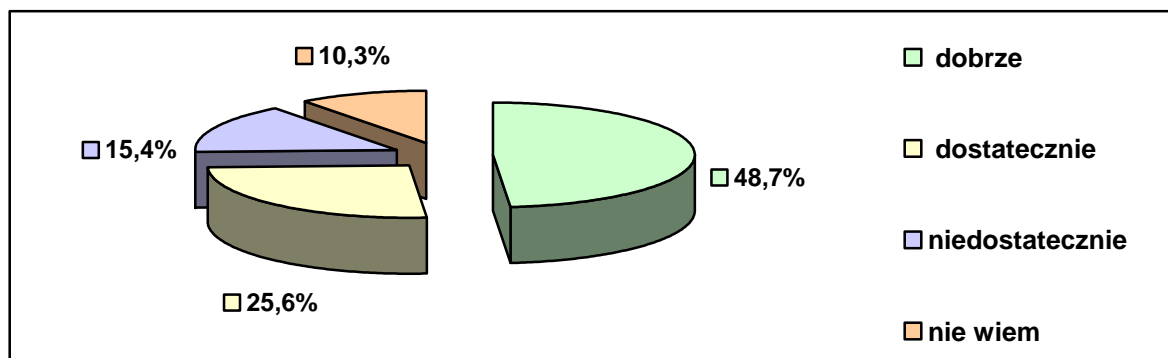
Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2019-2021 liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, rosła i wyniosła odpowiednio: 63, 68 i 75 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 7 osób w 2019 r., 4 osób w 2020 r. i 6 osób w 2021 r.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie MKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, ani nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w mieście w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Według 48,7% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre, a kolejne 25,6% pytanych uznało je za dostateczne. Jednak 15,4% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Ponad 10% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

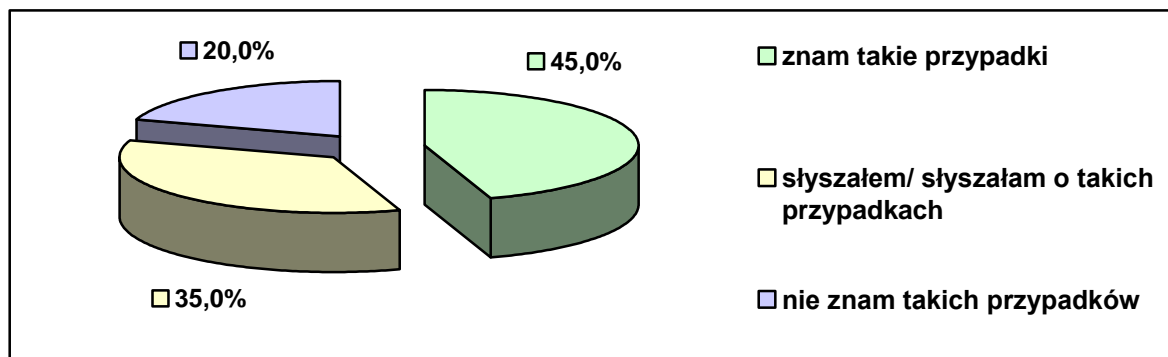
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 80% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Jednocześnie 20% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

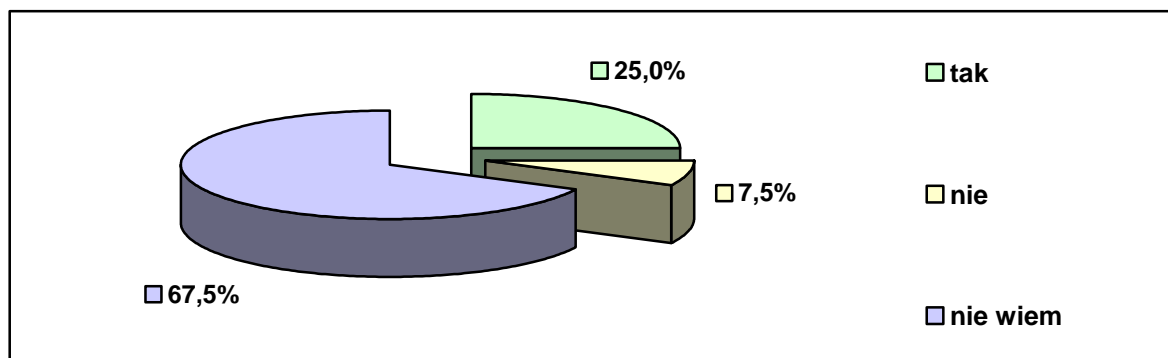
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta, jedna czwarta badanych odpowiedziała twierdząco. Zdaniem 7,5% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (67,5%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Funkcjonowanie w mieście **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** reguluje nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą. Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Siemiatycze prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 56. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	8
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	207	294	77
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	98	103	84

w tym sporządzone przez Policję	94	100	76
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	2	2	5
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	63	37	43
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	24	16	28
liczba spraw sądowych	b.d.	b.d.	b.d.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Siemiatycze.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Jeśli chodzi o działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy domowej, to w analizowanym okresie po 2 osoby z miasta co roku były objęte takimi działaniami. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 57. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w mieście przez ZI w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba sprawców przemocy domowej oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu miasta objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	2	2	2

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Siemiatycze.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 25 rodzinom (25 osobom w rodzinach) w 2019 r., 19 rodzinom (23 osobom w rodzinach) w 2020 r. i 16 rodzinom (19 osobom w rodzinach) w 2021 r. Pomoc z powodu narkomanii w rozpatrywanym okresie udzielono 13 osobom w 2019 r., 7 osobom w 2020 r. i 5 osobom w 2021 r. Wsparcie ze względu na przemoc w rodzinie przyznano 1 rodzinie (4 osobom w rodzinie) w 2019 r.

Ponadto w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii i programów (m.in. „Spójrz inaczej”, „Stop przemocy on-line”, „Nasze emocje”, „Jak regenerować siły po wysiłku psychicznym”, „Dlaczego warto myśleć pozytywnie”, „O sile ambicji i motywacji człowieka”, „O presji rówieśniczej. Jak być asertywnym”, „Nasze obawy i nadzieje przed powrotem do nauczania stacjonarnego”, „Podaj dalej? Jak działa

złość”; „Dzień Bezpiecznego Internetu”, kampania „Sieciaki” oraz „Stop Cyberprzemocy”, „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”), warsztatów, spotkań edukacyjnych, szkoleń, konkursów i pogadarek oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych. Organizacje pozarządowe organizowały w świetlicy środowiskowej zajęcia z uwzględnieniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury, artykuły prasowe).

W mieście Siemiatycze jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie (obok MOPS-u, MKRPA i ZI) jest m.in. **Poradnia Leczenia Uzależnień w Siemiatyczach**, prowadząca terapię uzależnienia i współuzależnienia, dysponująca specjalistami psychiatrii i psychologii.

Osoby dotknięte problemami uzależnień mogą też skorzystać z pomocy czynnego codziennie **Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień**. W 2021 r. w Punkcie odbyły się 142 konsultacje prowadzone przez Pełnomocnika ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Udzielane były informacje dotyczące możliwości skorzystania z bezpłatnych porad prawnych, psychologicznych oraz psychiatrycznych na terenie miasta. W tym celu została także sporządzona specjalna broszura informacyjna dla mieszkańców. Ponadto raz w tygodniu dyżury pełni tam terapeuta z Młodzieżowego Ośrodka Terapii i Readaptacji „ETAP” w Białymstoku, który udziela bezpłatnych konsultacji.

Pomocą służy też **Zespół Specjalistycznego Poradnictwa** przy PCPR, w którym 48 osobom udzielono 82 porad, w tym 68 porad prawnych oraz 14 porad psychologicznych. Wsparciem dla osób uzależnionych i współuzależnionych jest działające w Siemiatyczach **Stowarzyszenie Abstynentów „Ignis”**, a przy nim grupy wsparcia AA oraz AI-Anon. Spotkania grup odbywają się systematycznie w „Domu Rycerza” przy ul. 11 Listopada 44. Do Stowarzyszenia mogą zgłaszać się osoby szukające pomocy w związku z uzależnieniem swoim lub swoich bliskich. Na terenie miasta funkcjonują też świetlice dla dzieci i młodzieży realizujące programy socjoterapeutyczne oraz programy opiekuńczo-wychowawcze. Poniższa tabela przedstawia wykaz jednostek i grup wsparcia funkcjonujących na terenie miasta w 2021 r.

Tabela 58. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2021 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. 11 Listopada 35A, 17-300 Siemiatycze
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
3.	Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze
4.	Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny ds. Uzależnień	
5.	Zespół Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego przy PCPR-ze	ul. Legionów Piłsudskiego 3, 17-300 Siemiatycze
6.	Poradnia Leczenia Uzależnień w Siemiatyczach	ul. Szpitalna 8, 17-300 Siemiatycze
7.	Grupa wsparcia AA dla osób uzależnionych przy Stowarzyszeniu Abstynentów „Ignis” w Siemiatyczach	ul. 11 Listopada 44, 17-300 Siemiatycze
8.	Grupa wsparcia AI-Anon dla osób współuzależnionych przy Stowarzyszeniu Abstynentów „Ignis” w Siemiatyczach	
9.	Placówka wsparcia dziennego „Siemiatycki Klub Juniora” w Siemiatyczach, ul. Grodzieńska 31A	ul. Grodzieńska 31A, 17-300 Siemiatycze
10.	Świetlica socjoterapeutyczna Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	ul. Gen. Wł. Andersa 4, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w mieście została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jego terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Siemiatyczach (liczba uczniów: 599, liczba nauczycieli: 60),
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Siemiatyczach (liczba uczniów: 515, liczba nauczycieli: b.d.).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż obie placówki zatrudniają pedagoga i psychologa. Uczniowie jednej ze szkół mogą korzystać z porad logopedy i doradcy zawodowego.

Jedna szkoła zapewnia opiekę pielęgniarską. Uczniowie obu szkół korzystają z sali gimnastycznej i z boiska sportowego. Obie szkoły mają zapewniony dostęp do Internetu. Tylko w jednej placówce utworzono klasy lub grupy integracyjne. W obu szkołach prowadzone jest dożywianie uczniów. Placówki zapewniają też opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe, a także oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 59. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	13	–
sięganie po alkohol	1	1 (poza szkołą)	1
sięganie po narkotyki	–	–	2
niszczenie mienia szkolnego	2	25	–
kradzieże na terenie szkoły	–	–	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	5	1
udział w grupach negatywnych	–	–	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	229	–
autoagresja	2	4	–
ucieczki z domu	1	1	1
przestępczość ujawniona	–	–	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	8	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 60. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7
zaniedbanie	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc w rodzinie	15
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano najwięcej przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej – 229, przypadków niszczenia mienia szkolnego – 25, palenia papierosów – 13, przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego – 8, dyskryminacji w grupie rówieśniczej – 5, autoagresji – 4, a także po jednym przypadku sięgania po alkohol i ucieczki z domu. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 15 przypadków przemocy w rodzinie, 7 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 2 przypadki zaniedbań.

Przedstawiciel jednej spośród badanych placówek nie zauważył wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś drugi ankietowany nie był w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to obaj respondenci mieli trudności z jednoznaczną odpowiedzią na pytanie, czy w ciągu ostatnich trzech lat nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy rzeczowej (m.in. odzież i przybory szkolne).

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja

o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Uczniowie mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, dyrektorów oraz nauczycieli i wychowawców, uczestniczą też w szkoleniach, programach profilaktyczno-edukacyjnych, zajęciach świetlicowych oraz zajęciach wyrównawczych. Prowadzona jest także pedagogizacja rodziców. Szkoły współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym, MOPS-em i policją.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. zajęcia psychoedukacyjne z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami, podnoszące umiejętności społeczne, jak również zajęcia z zakresu przeciwdziałania przemocy i profilaktyki zdrowia – nikotyna, alkohol, substancje psychoaktywne. Jeden z uczestników badania wymienił działania polegające na wspieraniu uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną są bardziej narażeni na wystąpienie zachowań ryzykownych.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, Sąd Rejonowy, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, poradnie specjalistyczne, Bibliotekę Miejską, Siemiatycki Ośrodek Kultury, Szkołę Muzyczną, kluby sportowe, a także Caritas Diecezji Drohiczyńskiej i Stowarzyszenie „Tratwa”.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej miasta Siemiatycze wynika, że w latach 2019-2021 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 61. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba mieszkańców miasta ogółem	14 440	14 185	13 955
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 153	3 237	3 336
udział osób w wieku poprodukcyjnym	21,8%	22,8%	23,9%

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji miasta zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystne tendencje: rosnąca liczba osób starszych przy malejącej liczbie zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność miasta wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności MOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 62. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin	51	54	64
liczba osób łącznie w rodzinach	56	57	65

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

W latach 2019-2021 Ośrodek świadczył także specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy skorzystało 19 rodzin (70 osób w rodzinach) w 2019 r., 17 rodzin (61 osób w rodzinach) w 2020 r. i 22 rodziny (78 osób w rodzinach) w 2021 r.

Wśród odbiorców pomocy społecznej w 2021 r. były ogółem 194 osoby w wieku powyżej 56 lat, w tym 111 powyżej 66 lat.

W 2021 r. MOPS realizował **Program „Opieka 75+” – edycja 2021**, który pozwolił na objęcie pomocą w formie usług opiekuńczych 37 osób starszych, potrzebujących takiego rodzaju wsparcia. Dodatkowo osoby korzystające z usług opiekuńczych w minionych latach zwiększyły liczbę godzin przyznanej pomocy. Odpowiednio zorganizowane i zrealizowane usługi opiekuńcze znacznie umożliwiają osobom starszym zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, wpływają na zwiększenie samodzielności, bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz

przedłużenia okresu ich pobytu w swym miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze zapobiegają lub odradzają kierowanie osób starszych do stałych instytucji wsparcia całodobowego. W okrasie pandemii Covid-19 oferowane usługi opiekuńcze były nieocenioną pomocą osobom starszym, na co dzień stroniącym od kontaktów z innymi osobami.

Warto dodać, że w strukturach MOPS-u działa Klub Senior+, który jest miejscem spotkań mieszkańców Siemiatycz w wieku 60 i więcej lat, nieaktywnych zawodowo, którzy są zainteresowani różnymi formami aktywności i integracji. Celem Klubu jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie osób starszych do społeczności lokalnej oraz organizacja wspólnego spędzania czasu wolnego przez seniorów. W 2021 r. Klub Senior+ zrzeszał 25 osób. Mogły one korzystać z zajęć muzycznych, plastycznych, z psychologiem, informatycznych oraz spotkań integracyjnych.

W 2021 r. MOPS w Siemiatyczach pozyskał środki zewnętrzne z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektu „**Klub Aktywnego Seniora w Siemiatyczach**”. Celem głównym projektu jest zwiększenie miejsc i rozszerzenie oferty usług społecznych świadczonych w istniejącej placówce Senior+ w Siemiatyczach poprzez wprowadzenie nowych rodzajów zajęć i zwiększenie liczby uczestników o 15 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu przeprowadzono następujące rodzaje aktywności: 42 godz. warsztatów plastycznych, 38 godz. warsztatów muzycznych, 24 godz. warsztatów tanecznych, warsztaty zielarskie, w ramach których zorganizowano wyjazd do Korycin, 12 godz. warsztatów kosmetycznych, 54 godz. warsztatów kulinarnych, 6 godz. warsztatów informatycznych, 10 godz. indywidualnych spotkań z psychologiem, 2 godz. grupowych spotkań z psychologiem, a także 18 godz. spotkań z dietetykiem w ramach edukacji prozdrowotnej, jak również 21 godz. aktywności ruchowej oraz 21 godz. zajęć na basenie. Seniorzy wyjeżdżali również do opery i kina, odbył się też „Dzień Seniora”.

Niebagatelną rolę w podnoszeniu aktywności osób starszych odgrywa również działający przy Siemiatyckim Ośrodku Kultury Uniwersytet Trzeciego Wieku. W 2021 r. z zajęć Uniwersytetu korzystało 165 słuchaczy.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą osób starszych w mieście, respondenci

wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa oraz brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny. Zwrócono także uwagę na nieadekwatną do potrzeb ofertę usług opiekuńczych oraz zbyt małą liczbę miejsc i wysokie koszty pobytu w domu pomocy społecznej.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Większość respondentów badania ankietowego stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców miasta, była reprezentowana przez 5% badanych. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w mieście należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w mieście Siemiatycze, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wynika, że w latach 2019-2021 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2019-2021.

Tabela 63. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin	169	134	149
liczba osób łącznie w rodzinach	284	230	239

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach.

Należy dodać, że w 2021 r. MOPS przyznał 39 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu miasta. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Ponadto w 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach kontynuował **Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2021**. Programem pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz przy funkcjonowaniu w życiu społecznym objętych zostało 16 osób, w tym 5 dzieci niepełnosprawnych, 9 osób dorosłych ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 2 osoby dorosłe z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W 2021 r. zrealizowano łącznie 1 560 godzin usług asystenckich, tj.: 440 godzin u dzieci niepełnosprawnych, 949 u osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 198 godzin u osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Na wyżej wymieniony Program MOPS otrzymał i wykorzystał 49 690,48 zł w ramach Funduszu Solidarnościowego.

W Siemiatyczach funkcjonuje **Powiatowy Dom Pomocy Społecznej**. Oferta jednostki skierowana jest do osób przewlekle somatycznie chorych wymagających całodobowej opieki. Liczba miejsc w ośrodku wynosi 62.

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus (finansowany przez powiat siemiatycki) to placówka pobytu dziennego, czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-15.00, dla osób, które ukończyły 18 lat, mają orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopień niepełnosprawności i posiadają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Warsztat realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Rehabilitacja uczestników prowadzona jest w pięciu grupach terapii zajęciowej, zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii. Ze wsparcia placówki może korzystać 80 osób.

W Siemiatyczach funkcjonuje też **Zespół Szkół Specjalnych**, który obejmuje edukacją, terapią, rewalidacją, wychowaniem i opieką dzieci i młodzież od 3. do 25. roku życia: z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, niepełnosprawnością sprzężoną i autyzmem, mieszkające w domach rodzinnych i dojeżdżające na zajęcia w systemie dziennym, jak również z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz przewlekle chore przebywające na pobycie całodobowym w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** w Siemiatyczach dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców miasta Siemiatycze.

Tabela 64. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	36	35	43
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	210	178	194
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	54	33	36
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	92	94	108
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	64	51	50

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemiatyczach.

Osoby niepełnosprawne z terenu miasta Siemiatycze mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** w Siemiatyczach, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 65. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	7	4	6
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	60	68	79

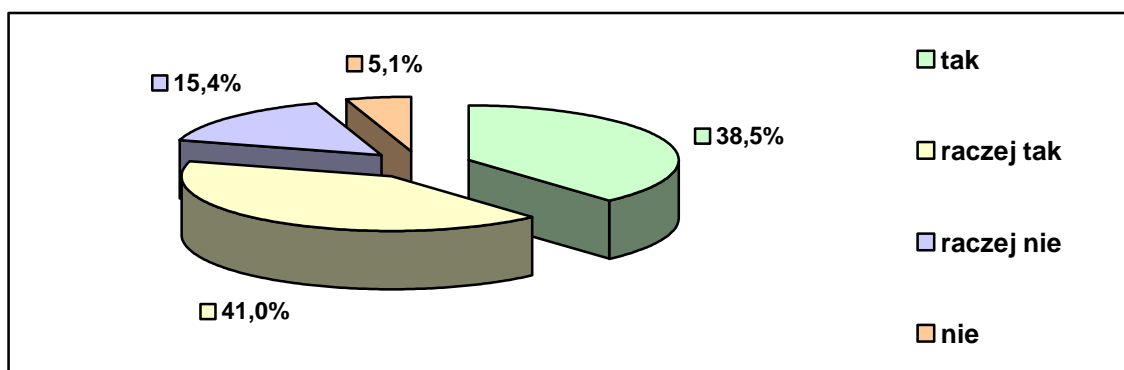
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	3	9	5

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siemiatyczach.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego. Mieszkańców zapytano o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w mieście. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury miejskiej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz utrudniony dostęp do odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak ofert pracy oraz niewystarczające wsparcie. Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie miasta. Według zdecydowanej większości (79,5%) uzyskanych odpowiedzi w opinii uczestników badania w działaniach realizowanych w mieście raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 20,5% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2021 r. na terenie miasta Siemiatycze funkcjonowały 52 organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, udzielania im wsparcia rzeczowego oraz doradztwa i konsultacji.

W latach 2019-2021 utworzone zostały w Siemiatyczach 4 organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Nasza Tradycja” – zajmuje się działalnością mającą na celu m.in. podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwój świadomości oraz aktywności obywatelskiej i kulturowej, wspieranie inicjatyw na rzecz nauki, edukacji, oświaty i wychowania, działanie na rzecz integracji europejskiej, mniejszości narodowych i etnicznych oraz wielokulturowości;
- Fundacja „Niebieski Parasol” – zajmuje się pomocą dzieciom, młodzieży, osobom dorosłym z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi. Udziela wsparcia rodzinom, opiekunom osób z autyzmem, a także terapeutom, pedagogom, nauczycielom pracującym z takimi osobami;
- Stowarzyszenie „Sękalik” – podejmuje m.in. działania na rzecz rozwoju turystyki i promocji regionu Podlasia, w szczególności miasta Siemiatycze i okolicznych miejscowości;
- Stowarzyszenie motocyklowe „MotoBiker`s” Siemiatycze – zajmuje się m.in. organizowaniem spotkań i zlotów motocyklistów z całej Polski, krzewieniem świadomości kultury jazdy na motocyklu, podejmowaniem działań na rzecz rozwoju turystyki i sportu motocyklowego.

W 2021 r. w mieście Siemiatycze funkcjonowały 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, 2 parafie prawosławne oraz zbór Kościoła Chrystusowego w RP wyznania protestanckiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 66. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i wspólnoty religijne na terenie miasta

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (dekanat siemiatycki)	ul. 3 Maja 2, 17-300 Siemiatycze
2.	Parafia pw. św. Andrzeja Boboli (dekanat siemiatycki)	ul. Kościelna 1, 17-300 Siemiatycze
3.	Cerkiew pw. Zmartwychwstania Pańskiego (dekanat Siemiatycze)	ul. Sikorskiego 3, 17-300 Siemiatycze
4.	Cerkiew pw. Świętych Apostołów Piotra	ul. Powstania Styczniowego 1,

	i Pawła (dekanat Siemiatycze)	17-300 Siemiatycze
5.	Kościół Chrystusowy Zbór Baptystyczny	ul. Drohiczyńska 52, 17-300 Siemiatycze

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

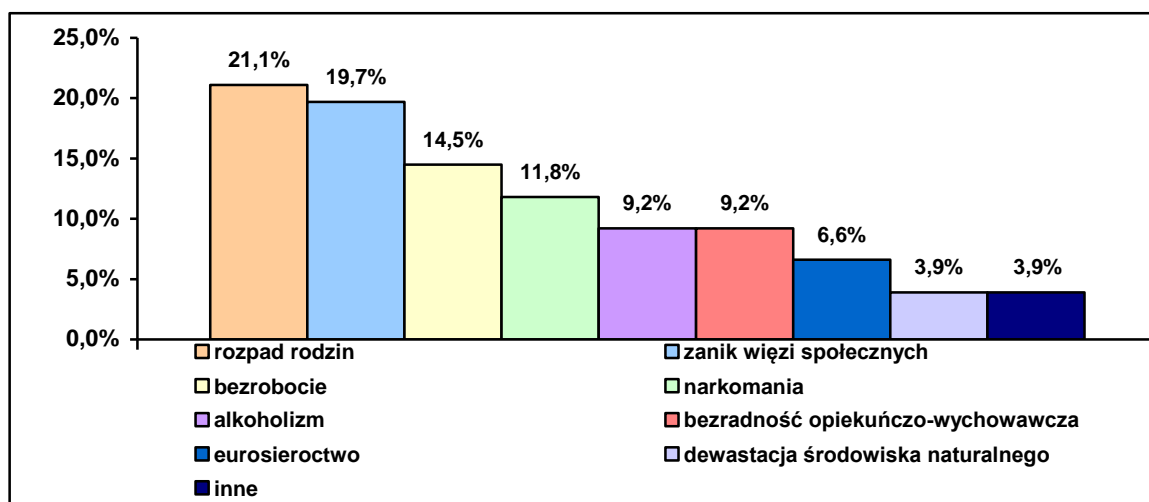
Obie parafie rzymskokatolickie z miasta Siemiatycze wchodzi w skład diecezji drohiczyńskiej, zaś w podziale dekanalnym należą do dekanatu siemiatyckiego, natomiast parafie prawosławne należą do dekanatu Siemiatycze wchodzącego w skład diecezji warszawsko-bielskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w mieście najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie miasta.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali rozpad rodzin i zanik więzi społecznych. W dalszej kolejności wymieniali bezrobocie, narkomanię oraz alkoholizm i bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a także eurosieroctwo i dewastację środowiska naturalnego. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?

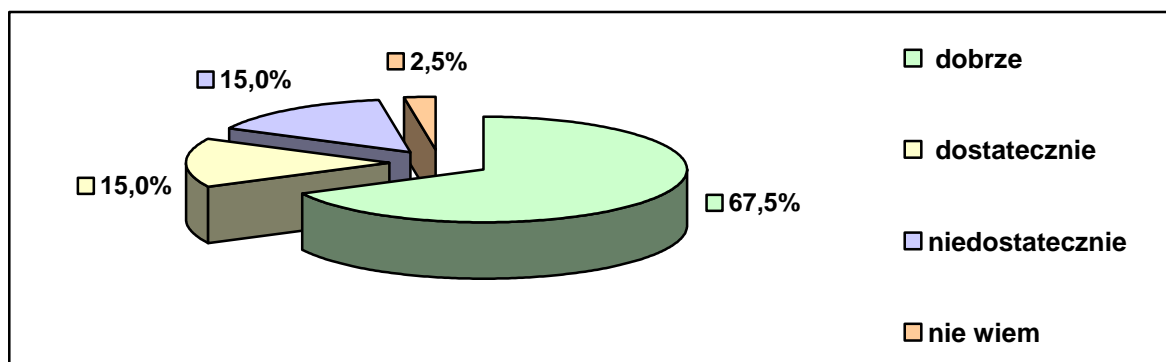
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w mieście, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (festynów, pikników, wycieczek, potańcówek), wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych oraz stworzenie oferty zajęć dla różnych grup wiekowych. Zwrócono również uwagę na potrzebę inicjowania wolontariatu i projektów aktywizujących społeczność lokalną, uruchomienie kina oraz wzbogacenie oferty Siemiatyckiego Ośrodka Kultury, a także poprawę komunikacji władz miasta i powiatu z mieszkańcami. Według niektórych respondentów na terenie miasta realizowane są liczne działania integracyjne, jednak część mieszkańców z różnych powodów w tych wydarzeniach nie uczestniczy.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych, zapewnienie wsparcia i dostępu do pomocy psychologicznej dla osób i rodzin przeżywających trudności życiowe, prowadzenie działań aktywizujących osoby młode pozostające bez pracy oraz organizowanie opieki nad dziećmi w czasie wolnym od nauki.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

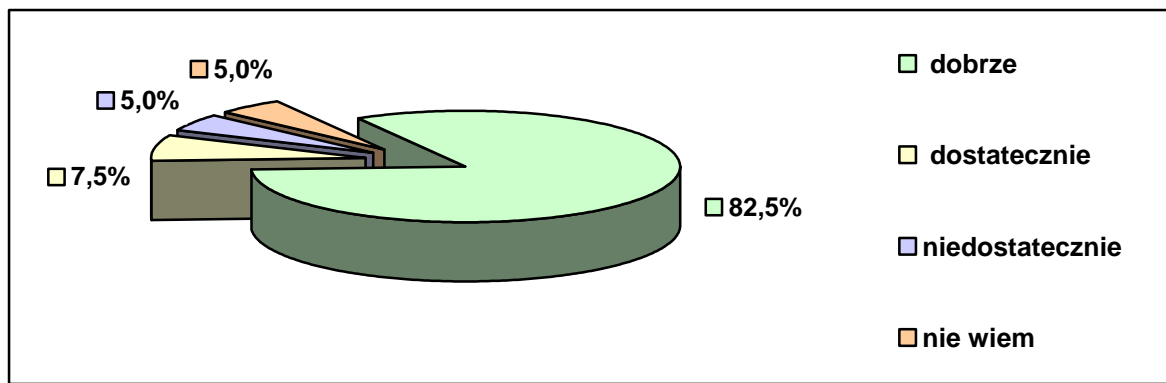
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Komunikacja między władzami samorządowymi a mieszkańcami została oceniona bardzo pozytywnie, bowiem 67,5% uczestników badania uznało ją za dobrą, a kolejne 15% ankietowanych stwierdziło, że jest dostateczna. Jednocześnie

15% respondentów wyraziło opinię negatywną. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 2,5% pytanym.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?

ane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że miasto Siemiatycze jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta 90% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela jednak 10% badanych.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W latach 2019-2021 w mieście Siemiatycze struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 67. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba ludności miasta ogółem	14 440	14 185	13 955
liczba kobiet	7 558	7 442	7 324

udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	52,34%	52,46%	52,48

Dane Urzędu Miasta Siemiatycze.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach w latach 2019-2021 kobiety stanowiły mniejszość ogółu osób bezrobotnych w mieście.

Tabela 68. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba bezrobotnych ogółem	351	351	298
liczba bezrobotnych kobiet	170	166	140
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	48,4%	47,3%	47,0%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach.

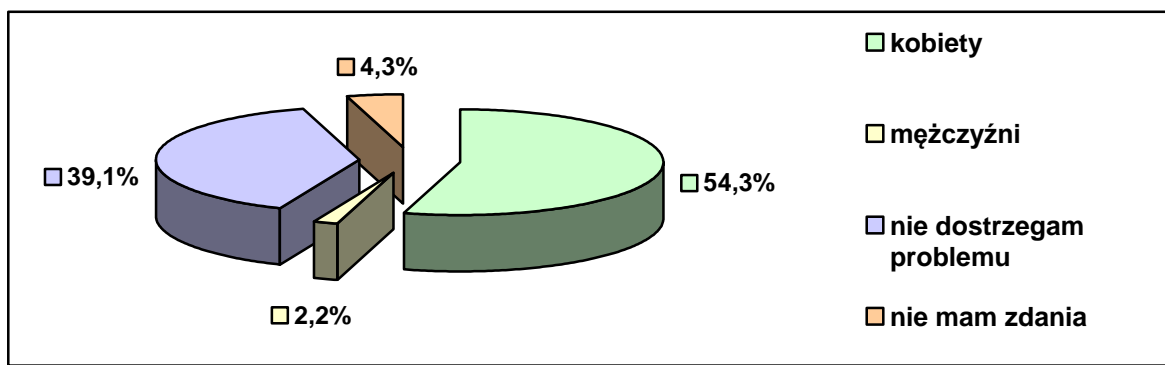
Analiza struktury bezrobocia w powiecie (brak możliwości wygenerowania danych dotyczących wyłącznie miasta Siemiatycze) pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały w wielu wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób w wieku 35-44 lata, a także osób ze stażem pracy do 1 roku.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność podejmowania działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w mieście Siemiatycze przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 46 ankiet wypełnionych przez mieszkańców miasta, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

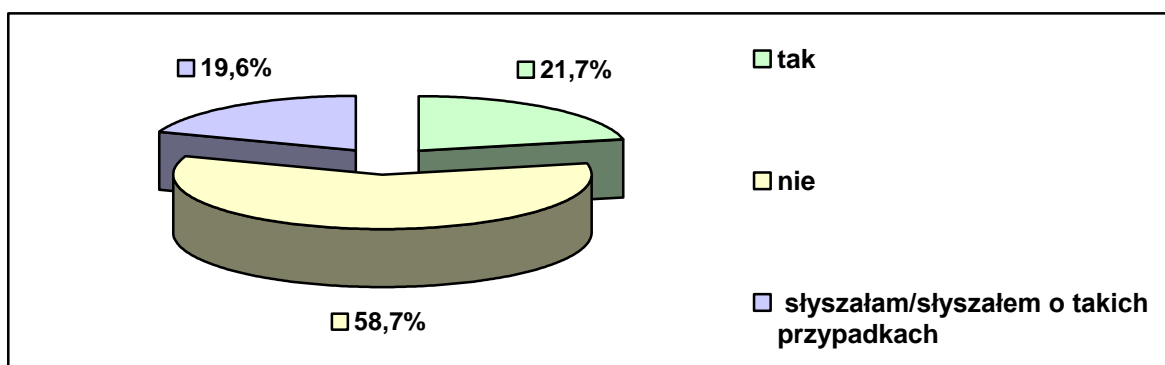

Dane z badania ankietowego.

Według 54,3% respondentów bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega 39,1% badanych. Zdaniem 2,2% pytanych są to mężczyźni. Trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 4,3% pytanych.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problematyki równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Prawie 59% spośród pytanych mieszkańców odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Jednocześnie 21,7% badanych przyznało, że zna przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w mieście, a 19,6% respondentów stwierdziło, iż o takich przypadkach słyszało. Uzyskane odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?

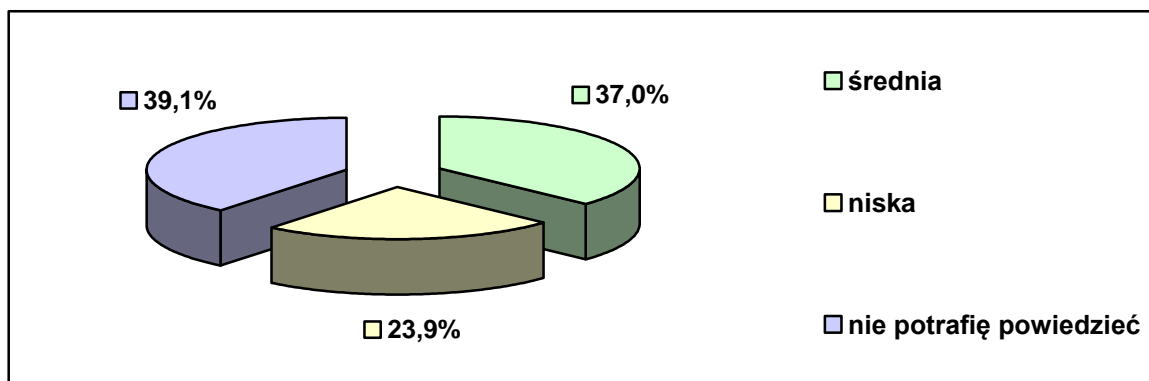

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans płci w mieście. Według 37% badanych skala problemu nierówności płci na terenie miasta jest średnia, z kolei 23,9% ankietowanych stwierdziło, że jest niska. Wysoki odsetek (39,1%) respondentów nie potrafił

jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres pokazuje rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?

Dane z badania ankietowego

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 44,4% badanych. Jednocześnie 17,8% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Prawie 38% ankietowanych nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (30,1%), płace (26%), awans zawodowy (17,8%) oraz udział we władzach samorządowych (9,6%), życie rodzinne (6,8%), a także edukację i ochronę zdrowia (po 4,1%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym obszarze, wyrównanie szans na rynku pracy, szczególnie w zakresie wynagrodzeń i awansu zawodowego, prowadzenia działań aktywizujących i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, szerszego wprowadzania parytetu płci oraz tworzenia nowych miejsc pracy, a także prowadzenia warsztatów informacyjno-edukacyjnych rozszerzających wiedzę w kwestii dyskryminacji.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność oraz kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT	
BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	I
RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	II
ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	III
STAROŚĆ	IV
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	V
KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	VI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy w mieście • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • realizowanie projektów mających na celu	• nieprowadzenie działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych) mogących zapewnić nowe miejsca pracy

pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w mieście	
szanse	zagrożenia
• rosnące zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • malejący poziom bezrobocia wśród kobiet • efektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych • wzrastająca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • stale rosnące zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w mieście • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • brak zjawiska ubożenia wśród mieszkańców miasta • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	• małe zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych,

upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem, diagnozowanie problemu bezdomności w mieście, a także realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: małe zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście oraz brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlic środowiskowych) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	• niedostateczna ilość środków finansowych • niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodziną • niewystarczający dostęp do oferty wsparcia terapeutycznego obejmujący kompleksowo wszystkich członków rodziny • ograniczone możliwości nabywania mieszkań przez rodziny • niedostateczna liczba lokali socjalnych w stosunku do występujących potrzeb • niepełne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży
szanse	zagrożenia
• nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin	• ukrywanie zjawiska przemocy domowej • zmiany społeczno-cywilizacyjne wpływające na rozpad więzi rodzinnych i pojawienie się problemów społecznych

dysfunkcyjnych • niezwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • niewzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta • wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa miasta • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlic środowiskowych), monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta, a także inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie. Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: niedostateczna ilość środków finansowych, niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodziną, niewystarczający dostęp do oferty wsparcia terapeutycznego obejmujący kompleksowo wszystkich członków rodziny, ograniczone możliwości nabywania mieszkań przez rodziny,

niedostateczna w stosunku do występujących potrzeb liczba lokali socjalnych, niepełne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, jak również zmiany społeczno-cywilizacyjne wpływające na rozpad więzi rodzinnych i pojawienie się problemów społecznych oraz ukrywanie zjawiska przemocy domowej.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• ograniczony dostęp do lokalnych specjalistów • niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia • niski poziom aktywności i złe nawyki żywieniowe prowadzące do otyłości i nadwagi
szanse	zagrożenia
• brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście w ostatnich latach • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki	• wysokie zróżnicowanie oferty i dynamiki rynku środków uzależniających oraz łatwy do nich dostęp • utrzymanie się tendencji obniżania wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • przejmowanie negatywnych wzorców spożywania alkoholu

• niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz poziom bezpieczeństwa na drodze	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – wysokie zróżnicowanie oferty i dynamiki rynku środków uzależniających oraz łatwy do nich dostęp, utrzymanie się tendencji obniżania wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz przejmowanie negatywnych wzorców spożywania alkoholu – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu	• słaby dostęp do lekarzy specjalistów • niewystarczający dostęp do rehabilitacji • rosnąca liczba samotnych seniorów zwłaszcza kobiet • pogłębiający się kryzys rodziny prowadzący do narastania problemu braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny

zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej	
szanse	zagrożenia
niewystępowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu wystarczające możliwości miasta umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych	wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora i domy dziennego pobytu, czy zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, jak również zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
informowanie osób niepełnosprawnych z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta	niemonitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta

• likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością	
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym	• zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • niedysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy • niezatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: niemonitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych, wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, niedysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym

ryнку pracy, niezatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców, jak również wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu	• mała motywacja mieszkańców do angażowania się w sprawy miasta • słaba jakość działań niektórych organizacji pozarządowych • brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał miasta zapewniający mu rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • stale rosnąca liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych	• małe zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych

wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez miasto środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, a także podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej. Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niewielka motywacja mieszkańców do angażowania się w sprawy miasta, słaba jakość działań niektórych organizacji pozarządowych, brak systemu wsparcia dla organizacji pozarządowych oraz małe zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach tych organizacji – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotna kwestia rzutująca na kształt programu działań w tym obszarze.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2022-2028 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga

dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. trudności i osiągnięcia we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować, a także działania ocenione najwyżej i najniżej.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- brak lokalu na siedzibę Środowiskowego Domu Samopomocy.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży „Siemiatycki Klub Juniora” w Siemiatyczach,
- utworzenie dwóch klubów seniora,
- realizacja usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
- zatrudnienie asystenta rodziny,
- pozyskanie środków zewnętrznych z EFS-u w partnerstwie NGO na rozszerzenie działalności świetlicy środowiskowej, na rozszerzenie działalności w klubie seniora, aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- wybudowanie wielofunkcyjnego amfiteatru.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- nie utworzono Środowiskowego Domu Samopomocy.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- skierowany na rodzinę i zapobieganie kryzysom rozwój poradnictwa rodzinnego,
- utworzenie centrum wolontariatu,
- utworzenie klubu integracji społecznej,
- rozwijanie systemu usług pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym poprzez rozwój usług opiekuńczych, placówek wsparcia dziennego,
- kontynuacja likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- rozwój integracyjnego systemu edukacyjnego,
- działania kulturowe i edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- „Dla Siemiatycz Razem” – cel: podniesienie aktywności 88 mieszkańców miasta Siemiatycze zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy wykorzystaniu instrumentów aktywnej integracji w ramach programu aktywności lokalnej. Beneficjenci to mieszkańcy miasta Siemiatycze korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożeni ubóstwem, którzy nie pracują, są w wieku aktywności zawodowej oraz osoby długotrwale bezrobotne.
- „Rozszerzenie działalności świetlicy środowiskowej w Siemiatyczach” – cel: zwiększenie liczby miejsc i rozszerzenie ofert usług społecznych świadczonych w istniejącej placówce wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej poprzez wprowadzenie zajęć terapeutycznych oraz rozwijających kompetencje kluczowe uczestników projektu – 30 dzieci w wieku od 7. do 18. roku życia, zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- „Klub Aktywnego Seniora w Siemiatyczach” – celem projektu było zwiększenie liczby miejsc i rozszerzenie oferty usług opiekuńczych świadczonych w istniejącej placówce Klub Senior+ w Siemiatyczach poprzez wprowadzenie nowych zajęć i zwiększenie liczby uczestników o 15 osób. Beneficjenci to 15 osób w wieku powyżej 60. roku życia, niepracujących, zamieszkujących miasto, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osoby starsze z niepełnosprawnością.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

W ocenie realizacji założeń poprzedniej strategii uwzględniono osiągnięcia, ograniczenia oraz zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych. Mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponowano ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Działania ocenione najwyżej:

- działania skierowane na rodzinę: utworzenie nowej placówki wsparcia dziennego dla dzieci, rozszerzenie działalności świetlicy środowiskowej, wprowadzenie usługi asystenta rodziny;
- działania skierowane na osoby starsze, niepełnosprawne: utworzenie 2 klubów seniora, rozszerzenie działalności usługowej poprzez rozwój usług opiekuńczych, wprowadzenie nowej usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, prowadzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku;

- działania skierowane na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: szkolenia zawodowe, staże zawodowe, warsztaty integrujące ze społeczeństwem, pikniki integracyjne;
- wybudowanie wielofunkcyjnego amfiteatru.

Działania ocenione najniżej:

- działania mające na celu rozwój integracyjnego systemu edukacji,
- działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych w mieście Siemiatycze do 2022 roku w większości zostały zrealizowane. W okresie od 2015 r. do 2022 r. w ramach ww. strategii: utworzono nowe placówki wsparcia dziennego dla dzieci, młodzieży i seniorów; wzmocniono system wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, wprowadzenie nowej usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej; wspierano rodziny i zapobiegano kryzysom poprzez zatrudnienie asystenta rodziny, rozszerzenie działalności świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży; aktywizowano społecznie i zawodowo osoby niepracujące, zagrożone wykluczeniem społecznym; prowadzono działania profilaktyczne z zakresu przemocy i uzależnień; nastąpił rozwój infrastruktury kulturalnej – wybudowano wielofunkcyjny amfiteatr, zorganizowano wiele imprez integracyjnych i festynów, pikników dla mieszkańców miasta, organizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży.

III. PROGRAMOWANIE

Diagnoza problemów społecznych oparta na analizie źródeł zastanych oraz wyników badań ankietowych, a także analizie SWOT wybranych obszarów problemowych pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej miasta Siemiatycze na lata 2023-2030. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Wzmacnianie rodzin i osób dorosłych**
2. **Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Rozwój usług na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami**
4. **Rozwój kadr, infrastruktury i kapitału społecznego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w mieście. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Miasto Siemiatycze zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych, stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego, integruje lokalną społeczność oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:
„W trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców Miasto Siemiatycze podejmuje zintegrowane działania zmierzające do rozwoju usług społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE RODZIN I OSÓB DOROSŁYCH

Kierunki działań	czas realizacji
1. Upowszechniania informacji o usługach na rzecz osób dorosłych i rodzin.2. Zapewnienie rodzinom dostępu do edukacji w zakresie umiejętności wychowawczych.3. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.4. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego, wsparcia psychologicznego i prawnego.5. Podejmowanie działań edukacyjno-informacyjnych dotyczących metod skutecznego radzenia sobie ze stresem, z zakresu cyber zagrożeń, bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania.6. Rozwój ruchu artystycznego, tworzenie atrakcyjnych i nowych form zajęć spędzania czasu wolnego, edukacji dietetycznej, sportu. Uruchomienie kina.7. Utrzymanie dostępu do usług podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.8. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołami.9. Projektowanie i realizacja programów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.10. Aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz niesienia pomocy osobom i rodzinom.11. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.	działania ciągłe

12. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w mieście miejsc pracy; podmiotów ekonomii społecznej. 13. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 14. Rozwój publicznej komunikacji miejskiej. 15. Promowanie zasady równości szans kobiet i mężczyzn.	

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2021 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
Liczba usług na rzecz rodzin (Lista usług)	liczba	09.2022 78	100	UM	raz w roku – aktualizacja listy usług
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	17	18	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	85	80	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY

Kierunki działań	czas realizacji
1. Upowszechniania informacji o usługach na rzecz dzieci i młodzieży. 2. Monitorowanie zagrożeń dzieci i młodzieży w mieście. 3. Zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży. 4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 5. Kontynuowanie działalności Świetlic. 6. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta, w tym SOK. 7. Poszerzenie integracyjnego systemu edukacji, m. innymi: zatrudnianie kadry do pracy w	Działania ciągłe

oświatowych placówkach integracyjnych, ułatwianie dostępu uczniom niepełnosprawnym do sprzętu rehabilitacyjnego, prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych. 8. Prowadzenie edukacji i szkoleń w zakresie uzależnień, przemocy i agresji rówieśniczej. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dzieci i młodzieży. 10. Zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych w środowisku szkolnym. 11. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 12. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

Wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2021 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
Liczba usług na rzecz dzieci i młodzieży (Lista usług)	Liczba	09.2022 59	100	UM	raz w roku – aktualizacja listy usług
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	5	8	UM, NGOs, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

Kierunki działań	czas realizacji
1. Upowszechniania informacji o usługach na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie miasta. 2. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Zapewnienie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym.	działania ciągłe

4. Poszerzanie zakresu usług świadczonych w formie usług środowiskowych ze szczególnym uwzględnieniem ośrodków wsparcia dziennego, rodzin opiekuńczych, rodzinnych domów pomocy, Dziennego Domu Pomocy.
5. Tworzenie grup samopomocowych, grup sąsiedzkich, grup wsparcia, telefonu zaufania.
6. Kontynuowanie prowadzenie Klubów Seniora, Uniwersytetu III Wieku.
7. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
8. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych
10. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.
11. Podejmowanie współpracy z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.
12. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.
13. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
14. Podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami, tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
15. Edukacja społeczności senioralnej, organizowanie spotkań i wydarzeń edukacyjnych.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2021 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	111	120	MOPS	raz w roku
Liczba usług na rzecz seniorów (lista usług)	Liczba	09.2022 51	75	UM	raz w roku – aktualizacja listy usług
Liczba usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami	usługi	09.2022 51	75	UM	raz w roku – aktualizacja listy usług

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ KADR, INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kierunki działań	czas realizacji
1. Upowszechnianie i aktualizowanie list i informacji o usługach na terenie miasta. 2. Stworzenie i prowadzenie miejsca koordynacji usług lub Centrum Usług Społecznych. 3. Doskonalenie kadr i specjalistów. 4. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 5. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu usług społecznych. 6. Kontynuowanie działań infrastrukturalnych i programów, projektów społecznych w odpowiedzi na wyzwania i potrzeby demograficzne. 7. Podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających poprawie warunków życia mieszkańców, w tym związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury społecznej i medycznej, rehabilitacyjnej, edukacyjnej. 8. Rozwój miejsc do aktywnego wypoczynku mieszkańców. 9. Utrzymanie sprawności funkcjonowania straży pożarnej i policji poprzez inwestycję w infrastrukturę bezpieczeństwa. 10. Zapewnienie przejściowej bazy noclegowej (dla osób bezdomnych) bądź ośrodka interwencji kryzysowej. 11. Rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego. 12. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.	działania ciągłe

13. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
 14. Poszerzanie dostępu informacyjnego do zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2021 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego,	szkolenie	5	6	MOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w mieście, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	52	52	UM, NGOs, MOPS	raz w roku
Liczba usług w mieście (lista usług)	Liczba	09.2022 137	200	UM	raz w roku – aktualizacja listy usług

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE RODZIN I OSÓB DOROSŁYCH	- wzrost kompetencji wychowawczych rodziców, - wzrost liczby usług dla rodziców i dorosłych, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów w rodzinie, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia, - zmniejszenia skali przemocy rówieśniczej,
CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	- podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych

	w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,- poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku,- pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ KADR, INFRASTRUKTURY I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	- podniesienie profesjonalizmu kadry,- podniesienie jakości świadczonych usług,- większa aktywność społeczna mieszkańców miasta,- zmniejszenie zagrożenia przestępczością,- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,- wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Każdy podmiot z terenu miasta będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu miasta, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych ujęto poziom wydatków miasta w 2021 r. z działów klasyfikacji budżetowej

- 851 – ochrona zdrowia – 413 831 zł,
- 852 – pomoc społeczna – 5 005 873 zł,
- 854 – edukacyjna opieka wychowawcza – 47 681 zł,
- 855 – rodzina – 19 862 351 zł,

który w 2021 r. wynosił 25 282 055 zł.

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2021, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wraz z Dyrektorem.

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Analiza prowadzona będzie corocznie. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2021 roku) i roku badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030. Strategia jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;
- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;
- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena

użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;

- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast

w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 powstaje w trzecim roku trwania pandemii koronawirusa oraz w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców ;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących miasto;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – miasta. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Program Wspierania Rodziny w Mieście Siemiatycze;
2. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program współpracy Miasta Siemiatycze z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jego mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze na lata 2023-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy	
Diagram 1. Obszary analizy SWOT	81
Tabele	
Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2019-2021	20
Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2019-2021	20
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2019-2021	21
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2021 r.	22
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2019-2021	22
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	23
Tabela 9. Gospodarstwa rolne	23
Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta w latach 2019-2021	24
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2019-2021	25
Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2019-2021	25
Tabela 13. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2021/2022	26
Tabela 14. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2021/2022	26
Tabela 15. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2021/2022	26
Tabela 16. Placówki wsparcia dziennego na terenie miasta w 2021 r.	26
Tabela 17. Wykaz żłobków i klubów dziecięcych prowadzonych na terenie miasta w roku szkolnym 2021/2022	27
Tabela 18. Wykaz przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego działających w mieście w roku szkolnym 2021/2022	27
Tabela 19. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2021/2022 ..	27
Tabela 20. Placówki kultury w mieście w 2021 r.	29
Tabela 21. Wykaz placówek kultury w 2021 r.	29
Tabela 22. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2021 r.	31
Tabela 23. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2021 r.	31
Tabela 24. Sport i rekreacja w 2021 r.	33
Tabela 25. Kluby sportowe na terenie miasta w 2021 r.	33
Tabela 26. Baza noclegowa w mieście w 2021 r.	36
Tabela 27. Przestępstwa odnotowane w powiecie w latach 2019-2021	37
Tabela 28. Dozory prowadzone w gminach znajdujących się we właściwości Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w latach 2019-2021	38
Tabela 29. Nadzory prowadzone w gminach znajdujących się we właściwości Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w latach 2019-2021	38
Tabela 30. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2021 r.	39
Tabela 31. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2021 r.	40
Tabela 32. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2019-2021	41
Tabela 33. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2019-2021	41
Tabela 34. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021	41
Tabela 35. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2021 r.	42
Tabela 36. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2021 r.	42
Tabela 37. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2019-2021	43
Tabela 38. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2019-2021	44
Tabela 39. Asystenci rodziny w mieście w latach 2019-2021	45
Tabela 40. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021	46
Tabela 41. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2019-2021	46
Tabela 42. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2019-2021	47
Tabela 43. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2019-2021	47
Tabela 44. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2019-2021	51
Tabela 45. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2021 r.	51
Tabela 46. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2021 r.	52
Tabela 47. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2019-2021	53
Tabela 48. Stan bezrobocia w mieście w latach 2019-2021	53

Tabela 49. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021	54
Tabela 50. Bezrobotni w powiecie na koniec 2021 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy	54
Tabela 51. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2019-2021	57
Tabela 52. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2019-2021	58
Tabela 53. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2019-2021 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	58
Tabela 54. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021	59
Tabela 55. Działalność MKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	59
Tabela 56. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2019-2021	61
Tabela 57. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w mieście przez ZI w latach 2019-2021	62
Tabela 58. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2021 r.	64
Tabela 59. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022	65
Tabela 60. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022	66
Tabela 61. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2019-2021	67
Tabela 62. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2019-2021	68
Tabela 63. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	71
Tabela 64. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2019-2021	72
Tabela 65. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2019-2021	72
Tabela 66. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i wspólnoty religijne na terenie miasta	74
Tabela 67. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2019-2021	77
Tabela 68. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2019-2021	78
Wykresy	
Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2019-2021	20
Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2019-2021	21
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?	30
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?	30
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	32
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	36
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	39
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	44
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	57
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	60
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	60
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?	61
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	73
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?	75
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	76
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?	77
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	79
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?	79
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?	80